

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredno v nedelje in praznike. — Inzerati do 30 pett à 2.— Din, do 100 vrst 2.50 Din, večji inzerati pett vrsta 4.— Din; notice, poslano, izjave, reklame, preklici beseda 2.— Din. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240.— Din, za inozemstvo 420.— Din.

Upravništvo: Knafljeva ulica št. 5, pritličje. — Telefon 2304.

Uredništvo: Knafljeva ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon 2034.

Fantastični načrti o novi državni stranki

Vukičević hoče razbiti radikalno in demokratsko stranko in iz drobcev ustvariti novo stranko. — Nove volitve naj izvede Boža Maksimović. — Vukičević računa na 190 mandatov. — Volitve že pred 1. avgustom? — Tišina pred viharjem.

Beograd, 23. aprila. Ker je danes pravoslavna velika sobota, počiva čelo v vseh državnih in deloma tudi že v zasebnih uradih. Povsod je že zavladalo praznično razpoloženje. V skupščini in vladnem predstvedstvu vlada popolna tišina. Ministrski predsednik Vukičević se je le mimogrede mudil v svojem kabinetu, vendar ostalih ministrov pa je že odpotovala na svoje domove, da v krogu svojih rodbin preživijo velikonočne praznike.

Odmor v političnem življenju bo trajal 4 dni. Pač pa se pričakuje takoj po praznikih živahnejša politična akcija. V poučenih krogih se zatrjuje, da bo ministrski predsednik izbral velikonočne počitnice, da točno prouči razmere v posameznih strankah in se odloči glede pritegnitve poedinih strank k sodelovanju v vladi. Ta akcija Velje Vukičevića pa ni usmerjena le na ojačanje sedanjega vladarja, marveč ima globlji in dalekosežnejši pomen. Vukičević bi rad pritegnil v vlado vse stranke in vse posamezne politične skupine, ki se strinjajo s političnimi smernicami sedanjega vladarja. Na ta način hoče paralizirati eventualno akcijo nezadovoljnih v radikalnem in demokratskem klubu. Vsi, ki so se kakorkoli angažirali pri pospeševanju padca Uzunovičevega režima in pripomogli do sedanjega vladarja, naj bi se pritegnili k nadaljnjemu aktivnemu sodelovanju. Predvsem bo, kakor se doznava iz poučenih krogov, gosp. Vukičević usmeril svojo akcijo na to, da razbije poedine skupine v radikalni stranki s tem, da pritegne k sodelovanju one, ki se niso preveč eksponirali. Na ta način upa, da bo na eni strani strli upliv sedanjih voditeljev teh posameznih skupin in jim odtujil večino poslancev, ki bi se tako polagoma oddvojili od svojih ožjih klubov in prešli v njegov tabor.

Končna tendenca Vukičevićeve akcije in sploh današnje vlade pa je, da bi se obe skupini, ki tvorita jedro sedanjega koalicijskega združenja, na nadaljnjih manjšini skupinami, ki bi se tekom časa pridružile današnjim vladnim kombinacijam, fuzionirale in tvorile enotno stranko, ki bi zastopala bolj konzervativno stališče. V nasprotju — opozicijskemu — taboru bi ostale le manjše, levčarsko orijentirane skupine, ki bi kljub eventualni kolaboraciji ali celo fuziji ne mogle doseči odločilnega vpliva. G. Vukičević je prepričan, da mu bo to uspelo in upa, da bo na ta način prišlo do ozdravljenja našega notranjepolitičnega življenja, ker bi s tem nujno odpadle vse male in brezpomembne stranke in bi si stala nasproti le dva močna tabora.

Vrangel snuje novo armado

Beograd, 23. aprila. Včeraj je dospel v Beograd general Vrangel. Njegov prihod je izzval v vsej javnosti, zlasti pa v diplomatskih krogih in v krogih ruskih emigrantov veliko pozornost. V poučenih krogih se štrijo vesti, da je generalu Vranglu posrežena s strani Anglije posebna misija. General Vrangel naj bi zopet zbral svojo armado in se udeležil na strani Anglije in severne Kitajske bojov proti boljševikom. Ta vest je vzbudila zlasti v onih ruskih krogih, ki ne odobravajo Vranglovega delovanja, veliko razburjenje. Vranglova ožja okolica je zelo rezervirana in odklanja vsake podrobnejše informacije.

Protiitalijanske demonstracije v Budimpešti

Budimpešta, 23. aprila. Na seji budimpeštanskega občinskega sveta so levčarske stranke priredile burne protiitalijanske demonstracije. Zlasti socialisti so ostro nastopili proti italijanski ekspanziji in grajali italijansko orijentacijo madžarske zunanje politike. Demonstracije so izzvale v vsej politični javnosti živahen odmev. Vladni in meščanski listi jih ostro obojevali, ker napadajo socialiste, češ da so s temi demonstracijami silno škodovali madžarskim državnim interesom. Vladni listi zahtevajo, naj vlada pozove krivce na odgovor in izda primerne odredbe, da se takšni incidenti v bodoče preprečijo.

Budimpeštanski župan je takoj po seji obiskal ministrskega predsednika grofa

Se vedno pa se vzdržuje vest, da bo Boža Maksimović takoj po razpustu skupščine, s katerim se v vseh političnih krogih računa že kot gotovim dejstvom, vstopil v vlado in zopet prevzel notranje ministrstvo. Njegova glavna naloga bi bila, da izvede volitve v smislu Vukičevićevega načrta, t. j., da novo ustvarjeni državni stranki pribori tako številni mandati, da bi bila povsem neodvisna od vseh ostalih strank. G. Vukičević računa, da bi ta stranka dobila pri prihodnjih volitvah najmanj 190 mandatov, kar bi značilo dvetrjetinsko večino v Narodni skupščini. S tem računa g. Vukičević tem sigurnejše, ker je prepričan, da bo prišlo tako v radikalnem, kakor tudi v davidovičevskem klubu po vstopu Maksimovića v vlado do razcepa in bi mu v medsebojnem boju obeh skupin najlažje uspelo, pritegniti nase večino.

Vukičević je tudi že izdal prognozo za bodoče volitve. Po teh kombinacijah bi dobila njegova nova stranka v Južni Srbiji vse mandate, v ostali Srbiji pa od 87 najmanj 50, dočim bi si ostanek delili pašičevci, davidovičevci, SDS in ostale stranke. Tudi v Bosni računa na popolni uspeh enotne liste, najmanj pa na toliko mandatov, kolikor so jih doslej imeli radikali in demokrti. Seveda so pa vsi ti računi zgrajeni na premisi, da bo opozicija mirno gledala, kako si g. Vukičević ustvarja večino.

V političnih krogih se o teh kombinacijah sicer živahno razpravlja, vendar pa se ne smatrajo za resne. Splošno se sodi, da so vse te vesti, ki se širijo iz vladnih vrst, predvsem namenjene kot strašilo za nezadovoljne v obeh vladnih strankah. Tako v radikalnem kakor v davidovičevskem klubu narašča nezadovoljnost s sestavo vlade. Posamezne skupine se čutijo zapostavljene in zahtevajo, da pridejo v vlado njihovi zastopniki. Poleg tega pa vlada tudi med obema vladnima strankama še vedno nejasnost glede zasedbe vladnega podtajnika v notranjem ministrstvu, a tudi muslimani vztrajajo pri tem, da dobe še eno ministrstvo in vsaj enega državnega podtajnika, bodisi v finančnem ali agrarnem ministrstvu. Ta vprašanja se bodo morala po velikonočnih praznikih vsakoraj takoj rešiti, sicer preti tudi Vukičević-Marinkovičevi vladni neizbežna kriza, ki bi bila akutna že sedaj, ako bi zasedala Narodna skupščina. Ni pa izključeno, da že prvi dnevi po praznikih prinesejo nadaljna presenečenja.

Beethlena ter mu podal o dogodkih izčrpano poročilo.

Včeraj je razpravljalo o tem, za madžarske vladne kroge skrajno neprijetnem incidentu, ministrski svet. Kakor se doznava iz zanesljivega vira, je vlada sklenila razpustiti madžarski občinski svet ter bo sedanjemu županu imenoval za vladnega komisarja. Notranji minister je dobil pooblastilo, da spremeni volilni red za Budimpešto v tem pravcu, da se socialnodemokratska opozicija onemogoči. Grof Beethlen je poslal italijanskemu poslaniku v Budimpešti daljše opravičilno pismo.

PRED NOVIM PREVRATOM V GRČIJI

Atene, 23. aprila. Politični položaj v Grčiji je zopet skrajno napet. Venizelos je izjavil dopisniku „United Press“, da vprašanje grške vladavine še vedno ni definitivno rešeno. Royalistična stranka je danes v Grčiji še vedno zelo močna in lahko celo dobi večino, kar bi imelo za naravno posledico zopetno vzpostavitev monarhije. Poleg generala Pangalosa, ki izrablja ves svoj vpliv, da vrže današnjo vladno koalicio, deluje v tem pravcu tudi minister Kondilis, ki namerava pozvati delegate provincijalnih mest in izvesti državni udar.

NOVA RUDARSKA STAVKA V ANGLIJI

Washington, 23. aprila. Ramsay MacDonald, ki se mudi tukaj kot gost American Federation of Labour, je izjavil, da se bo gigantska rudarska stavka, ki je omajala lansko leto angleško gospodarstvo, v najkrajšem času ponovila, ker uspehi zadnje stavke iz daleka niso v skladu z zahtevami delavstva.

Jugoslovenski polet v Indijo

Ljubljana, 23. aprila.

Odhod iz Novega Sada

Letalca ing. Tadija Sondermayer in poročnik Leonida Bajdak sta v četrtek zjutraj poletela iz Novega Sada. Bilo je krasno solčno jutro. Ze ob 4. zarana sta letalca na terenu. Pregledata aparat, ki nosi s seboj 1.100 kg bencina. Navzlic zgodnjemu jutru je na letališču tudi že poveljnik I. letalskega polka Živorad Petrović s oficirskim zborom. Razvije se živahen pogovor. Letalca sta nenavadno razpoložena. Pogajata se, kdo bo pilotiral, ker sta se svojčas dogovorila, da bo Bajdak vodil letalo od Pariza do Novega Sada, a Sondermayer od Novega Sada do Alepa. Strastna pilota! Nestrpno se pričakuje poročilo meteorološke stanice. Čas se zavlačuje — šele ob 7. javlja meteorološka stanica povoljno poročilo: ugoden veter, 10 m v sekundi. Letalca se nasmeheta drug drugemu in si povečujeta.

— Pali motor!
Propeler zabrenči in najavi skorajšnji odhod. Sondermayer in Bajdak v zadovoljnosti, da je končno prišel trenutek odhoda, z naglimi kretnjami poravnata vsik svoj letalski dres in kakor dva živahna fantiča skočita v aparat. Vse je v popolnem redu. Ura kaže 7.25. Dežurni častnik na letališču da znak z zastavico, letalo zdrči preko ravnine in se dvigne od tal. Spremljajo ga prisrčni, prav bratski pozdravi: — Srečno pot! Zdravo! Do svidenja!

Letalo »Potez« zakroži parkrat nad Novim Sadom in nato kakor ponosen orel ubere ravno smer proti Beogradu. Vedno je manjše in manjše, dokler ga ne skrijejo oblaki.

Idealna podjetnost in mozne nepravilike

Letalca sta torej krenila za par ur kasneje, kakor je bilo prvotno določeno. Namesto ob 4.30 šele ob 7.25. Zadržalo ju je reguliranje aparata in negotovo vreme. Da nadoknadi to časovno izgubo, sta se pilota odločila, da v enem samem poletu brez presledka preletita Srbijo, Bolgarijo, evropsko Turčijo, vso Malo Azijo in se šele v Siriji spustita na alepski aerodrom. Dolžina tega poleta v ravni smeri iznaša 1.800 km in letalca sta se odločila, da ga absolvirata v 10 urah. To znači, da dospeta iz Novega Sada v Sirijo prej kakor ekspresni vlak iz Zagreba v Beograd.

Sloviti francoski letalec kapetan Pelletier d'Oisy je letel od Pariza do Karaše, kjer je prvi aerodrom v Indiji, tekoma 6 dni. Njegov polet je izzval občudovanje vsega sveta in nepopisno navdušenje francoskega naroda. Naša dva avijatika sta sklenila, da točeta rekord francoskega kapetana in hočeta od Pariza do Karaše dospeti v treh dneh in pol. Zda sta že daleč na poti, toda preden uspeh ni dosežen, ga je težko prorokovati. Zeleti je samo, da naša podjetna letalca ne bosta deležna

tako nesrečne smole kakor angleški major Mac Lrand, ki je nameraval obkrožiti svet v treh mesecih, a je samo od Londona do Karaše potreboval dva meseca ter je na tej razmeroma kratki etapi trikrat menjal svoj motor, ki je vedno najhitreje prispel iz Anglije.

Naša dva pilota sta poletela brez mehanika. Izveščala sta se sama, a vendar ju utegne iznenaditi marsikatera nepravilika. S seboj sta vzela vse orodje in potrebne rezervne dele ter s tem obtežila aparat za 70 kg. Bila pa sta toliko previdna, da sta vzela s seboj tudi podkovne žreblje za čevlje, da bosta lažje pešala preko maloazijskih ali perzijskih planin in sirske puščave, ako se jima motor izneveri.

Na turškem ozemlju utegneta naša dva letalca doživeti neugodnosti. Turki imajo celo vrsto zabranjenih con, preko katerih polet ni dovoljen in bosta torej naša dva letalca morala potrošiti precej časa za obkroženje. Razun tega je teren na tej etapi večinoma planinski in puščoben. Vobče morata naša dva letalca preleteti planinski svet od balkanskih pogorij vse do Alepa, izveniši edino carigrasko pokrajino, a dolžina tega neugodnega terena iznaša okrog 1400 km, torej več kakor 7 ur poleta.

Organizacija poleta.

Definitivna smer od Novega Sada do Alepa je: Pančevo—Golubac—južno od Negotina—Lompalanka—severno od prelaza Šipke na Balkanplanini—severno od Kırkiliša in Carigrada—južno od Angore—preko jezera Tis Čeli v središču Male Azije—ob zalivu Aleksandrette—Alepa.

Poveljstvo našega vojnega letalstva je skupno z beograjskim Aeroklubom organiziralo informacijsko službo o poteku poleta. Službo je prevzel oficijelni poročevalski urad »Avala«, ki bo našo javnost in inozemski tisk sprti po dobrih brežičnih poročilih informirala o našem propagandnem poletu. V Beogradu, kjer za polet vlada ogromen interes in se bodo tekom velikonočnih praznikov afiširale depeshe pred vsemi redakcijami in v vseh onih izložbah, kjer razstavljeni geografski prospekti poleta privlačujejo radovedno občinstvo.

Prvo poročilo, ki ga danes prejemamo iz Beograda se glasi:

— Po poročilu iz Carigrada sta danes zjutraj naša letalca z brzino 200 km na uro pasirala Arabijo in ob ugodnem vremenu letita preko Perzije.

V Alepo sta se glasom včerajšnjega poročila ustavila le kratek čas in zdaj nadaljujeta polet proti Bombayu, kamor dospeta jutri, v nedeljo dopoldne. V pondeljek se v istem pravcu vrmeta nazaj proti Novemu Sadu, kjer jima v popolni gotovosti uspeha pripravljajo prisrčen sprejem, dostojen podjetnosti dveh mladih avijatikov, ki sta prva dvignila letalska krila preko evropskega in azijskega kontinenta.

Snovanje nove zveze med Anglijo in Francijo

Odločilni sestanek v Londonu. — Aktivno interveniranje v mednarodnih sporih. — Omejitve italijanske ekspanzije.

Pariz, 23. aprila. Predsednik Francoske republike Doumergue bo odpotoval dne 16. maja v London, kjer se bo vršil istočasno važen sestanek med Briandom in Chamberlainom. Kakor se v diplomatskih krogih zatrjuje, je v zvezi z razmotrivanjem jugoslovensko - italijanskega spora prišlo med Anglijo in Francijo do načelnega sporazuma o osnovanju nove francosko-angleške antante. Ta sporazum bo obsegal poleg ostalih skupnih interesov Anglije in Francije tudi vprašanje Balkana in Sredozemskega morja. Tako v angleških, kakor v francoskih krogih je prevladalo prepričanje, da je treba balkansko vprašanje, zlasti vprašanje Albanije, definitivno razčistiti, da se v bodoče preprečijo slični konflikti, kakor sedanjim med Italijo in Jugoslavijo, ki lahko resno ogrožajo evropski mir.

Eden glavnih pogojev za ustanovitev nove antante pa je tudi slabost Društva narodov, ki se kaže v vseh, kadar bi moralo Društvo narodov aktivno poseči v mednarodne konflikte in izreči svojo sodbo. To se je zlasti pokazalo tudi sprčo jugoslovensko - italijanskega spora. Ena prvih nalog nove antante bo pritisk na Italijo, da prepreči italijanske ekspanzivne težnje, ki v sedanjem trenutku najresnejše ogrožajo mir na Balkanu in v Srednji Ev-

Dolarsko posojilo Hipotekarne banke

Beograd, 23. aprila. Na svoji včerajšnji seji se je ministrski svet bavil predvsem o posojilu državne Hipotekarne banke, ki ga je sklenila banka z ameriško finančno skupino Seligman in Comp. v New Yorku. Posojilo znaša 12 milijonov dolarjev po emisijemskemu kursu 87 in 70 odstot, obrestmi za dobo 30 let. Po poročilu finančnega ministra je ministrski svet sklenil, da se posojilo uporabi predvsem za posamezne mestne občine, ki nujno potrebujejo večja investicijska posojila ter za državno Hipotekarno banko v svrhu otvoritve podružnic v Zagrebu in v Ljubljani. Razen tega je finančni minister poročal o ponudbah drugih finančnih skupin, ki ponujajo državi večja in dolgoročna posojila. Finančni minister je pooblaščen, da te ponudbe prouči in stavi primerne predloge.

„YORK“

angleška motorna kolesa 350, 500 in 750 cm³ ELEGANT model s svetovnoznanim »J.A.P.« motorjem, konkurenčna cena, PETLETNA GARANCIJA ZA OKVIR, dobavni rok 6 dni samo pri tvrdki

A. Lampret, Ljubljana, Dunajska cesta 22. — Zahtevajte ponudbo. 1000

Iz policijske kronike

Težka nesreča — indirektna posledica redukcije. — Avanture mladega postopačka.

Težke socijalne in gmotne posledice zadnjih redukcij pri železnici in drugod se že pojavljajo tudi na zunaj. Kovač državne železnice Sorli ni bil sicer popolnoma reduciran in odpuščen iz službe, toda reducirali so mu delovni čas na ta način, da je delal samo tri dni v tednu. Umevno, da prejema znatno nižjo mezd, kakor ob polnih delovnih dnevih. Kovača Sorlija je to primoralo, da je začel misliti, kako bi si omejil izdatke za vse potrebščine in tako tudi za kurjavo. Napotil je svojo 10letno hčerko, učenko osnovne šole Mihaela Sorli, da je vsak dan ob prostih urah pobirala na prostoru v Zeleni jami med kurilnico in bolnico za nalezljive bolezni, kamor odvažajo in zmetavajo pepel in druge goreče odpadke, ostanke premoga in koksa.

Ta posel je Mihaela vršila že približno mesec dni. Tudi včeraj popoldne okoli 17. je prišla na smetišče in začela na velikem kupu brskati po kosih premoga in koksa. Naenkrat pa se je mala Mihaela udrila kakih 25 cm globoko v popolnoma žareče premogovne odpadke in pepel. Do meč je bila v žareči žerjavi. Začela je obupno klicati: »Pomagajte! Rešite me! Gorim!«

V bližini se nahajajoči železniški delavci, ki so določeni za razkladanje pepela z vagonov, so hitro prihiteli nesrečni deklici na pomoč ter so jo z drogom potegnili iz žerjave. Odnesli so jo takoj na očetov dom v Zeleni jami, kjer so ji pokladali na težke opeklinske kisle zelje, mesto da bi opeklinske za prvo pomoč omočili z oljem. Domači so bili vsi prestrašeni in vznemirjeni.

Rešili avto je končno odpeljal deklico v javno bolnico, kjer ji je na dermatološkem oddelku službovali zdravnik takoj nudil zdravniško pomoč. Opeklinske so težke. Ponekod je meso povsem črno opečeno.

Mali Pepček je že postal postopaček iz navade. Silno mu ugaja v teh spomladanskih dneh jadrati po hribih in dolinah. Zaposlen je bil kot natak nekje v Zagrebu. Za velikonočne pirihe pa se je pojavil neprijetljiva doma pri materi. Po praznikih mu je skrbna mati zvezala culico in dala za potne stroške do Zagreba.

Mali Pepček pa je na Poljanah, kjer se zbira okoli klavnice prvi cvet neboljane in prefrigane mladine, naletel na svojega mladostnega prijatelja, s katerim sta druglita šolske klopi v veselju in trpljenju. Pogovarjala sta se in tuhtala, kam bi ubrala pot, ko imata tako-le blizu enega metuljčka. Odrinila sta najprej na Smarno goro, nato pa sta se potepala po ljubljanski okolici. Danes zjutraj se je Pepček pojavil na Vodnikovem trgu, kjer ga je stražnik prijel in povabil na policijsko stražnico. Za nekaj uric so ga vtknili v zapor, dokler ni prišla okoli popoldneva mati ponj. Mati in Pepček sta pred policijskim komisarjem ihtela ter tožila vsak svoje križe in težave...

VPRAŠANJE JADRANSKE ŽELEZNICE

Split, 23. aprila. Danes je dospel semkaj prometni minister general Milosavljević. Njegov prihod je v zvezi z zgradbo Jadranske železnice z izhodom na Split. Prometni minister general Milosavljević bo stopil v stik z vsemi gospodarskimi krogi ter tudi z njimi konferiral o tem vprašanju. Znano je, da zastopajo vsi splitski in dalmatinski gospodarski krogi stališče, da edino izhod na Split zagotavlja rentabilnost jadranske proge.

Borzna poročila

Ljubljanska borza danes ni poslovala. Zagrebška borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Pariz 223.50, London 276.60, Newyork 56.85, Milan 302, Praga 168.70, Curih 10.955, Berlin 13.5175, Dunaj 802.
INOZEMSKA BORZE.
Curih: Beograd 9.13, Pariz 20.37, London 25.25125, Milan 27.50, Newyork 520, Praga 15.40, Berlin 123.25, Dunaj 73.10.
— Trst: Beograd 33, London 91.50, Newyork 19.

Naznanilo.

Kdor želi imeti letos prvovrstno in najmodernejšo slikarjijo, naj naroči le pri tvrdki

Ivan Martinc, sobni slikar in pleskar, LJUBLJANA, Poljanska cesta 20

Konkurenčne solidne cenel

Ljubljansko prebivalstvo v luči statistike

Število priseljencev in izseljencev. — Porodi in umiranje. — Novi ljubljanski občani.

Glasom statistike popisovalnega urada mestnega magistrata je v času od 1. januarja do 31. marca 1927 prišlo nova stanovanja v Ljubljani 3563 strank, oziroma družin, dočim se je odglasilo skupaj 3088 strank. Od prijavljenih strank se je priselilo v Ljubljano skupaj 1478 oseb, in sicer 658 moških in 820 žensk. Preselilo se je v Ljubljano skupaj 2796 oseb, in sicer 1409 moških in 1387 žensk; iz Ljubljane pa se je izselilo skupaj 1679 oseb, in sicer 869 moških in 810 žensk. V I. četrtletju t. l. je bilo rojenih v Ljubljani skupaj 195 otrok-domočinov, in sicer 106 moškega in 89 ženskega spola. Dalje je bilo v navedenem času v Ljubljani mrtvorojenih 8 otrok-domočinov, in sicer 1 moškega in 7 ženskega spola ter 13 mrtvorojenih tujih ne ljubljanskih otrok, in sicer 3 moškega ter 5 ženskega spola, tako da je bilo v Ljubljani mrtvorojenih skupaj 21 domačin in tujih otrok. V istem času je v Ljubljani umrlo skupaj 167 domačinov, in sicer 73 moških, 74 žensk in 20 otrok pod 14. leti ter 141 tujcev, povečini v tukajšnjih bolnišnicah in sanatorijih, in sicer 62 moških, 43 žensk in 36 otrok pod 14. leti. Od 167 umrlih domačinov so izvršili v Ljubljani samomor 3 osebe, in sicer je skočil 1 moški skozi okno, 1 moški se je zastropil, dočim se je od 141 v Ljubljani umrlih tujcev ustrelil 1 moški. Potemtakem je v I. četrtletju 1927

umrlo v Ljubljani skupaj 308 domačin in tujih oseb.

Iz gornjih navedb je torej razvidno, da se je število prebivalcev v tej dobi skrólo v Ljubljani za 173 oseb. V I. četrtletju 1927 je sprejel mestni magistrat 121 strank, oziroma družin v domovinsko zvezo občine Ljubljane, in sicer 65 moških, 101 žensko in 109 otrok, skupaj 275 oseb. Sprejem v ljubljansko domovinsko zvezo je pa bil na podlagi obstoječih določil domovinskega zakona odklonjen 72 strankam, oziroma družinam, in sicer 50 moških, 58 ženskam in 59 otrokom, skupaj torej 167 osebam.

Dalje je mestni magistrat na podlagi določil domovinskega zakona priznal v I. četrtletju tega leta ljubljansko domovinstvo 59 prosilcem, oziroma družinam, in sicer 53 moških, 45 ženskam in 86 otrokom, skupaj 184 osebam, tako da si je v I. četrtletju tega leta nanovo pridobilo ljubljansko domovinstvo skupaj 459 oseb, in sicer 118 moških, 146 žensk in 195 otrok. Sprejem v ljubljansko domovinsko zvezo pod pogojem, da si pridobijo naše državljanstvo, se je zagotovilo 7 prosilcem z družinami, in sicer 4 moškimi, 7 ženskami in 9 otrokom, skupaj 20 osebam. Končno je popisovalni urad mestnega magistrata izdal tekom I. četrtletja 1927 261 domačinom domovinske liste, 7 domačinom poselske knjižice ter 88 strankam delavske knjižice.

Oblasna skupščina uvaža nove davke

16urna plenarna seja. — Večina odklanja vse pametne manjšinske predloge. — Namesto davčnih olajšav dobimo nove davke in takse.

Ljubljanska oblasna skupščina je doslej gledala trajanja plenarnih sej rekord. Včerajšnja plenarna seja, na kateri se je vršila podrobna razprava o proračunu, je trajala nepretrgoma od 10. dopoldne do 1.45 danes zjutraj, torej skoraj celih 16 ur. Naravno je, da poslanci niso ves čas vzdržali v zborniški dvorani, temveč so odhajali za nekaj časa ven, da so se okrepčali. Dopoldanska seja je kazala bolj živahno sliko, zlasti med debato o proročju. Večina je proti polnoči postajala vedno bolj nervozna. Uvidela je, da ne more strahovati vztrajne opozicije, zato je segla po sredstvih, ki ji jih nudi poslovnik. Poslužila se je famoznega paragrafa 62 poslovnika, po katerem se lahko predlaga konec debate, na kar se izvolila še dva generalna govornika. Večina se je tega paragrafa poslužila ravno pri razpravi o socialni politiki in končno pri razpravi o najvažnejšem delu proračuna o dohodkih, finančni uredbi in resolucijah. Večina se je ustrašila tehtnih argumentov opozicije, ker ni mogla utemeljiti uvedbe dveh novih taks.

Krediti za kmetijstvo sprejeti. Po mirni in stvarni, 4 ure trajajoči debati, v kateri je posego največ poslancev, je večina sprejela proračun za kmetijstvo, ki znaša približno 7 milijonov Din. Večina je odklonila vse predloge manjšinskih poslancev, da si ti predloži za pospeševanje našega kmetijstva eminentne važnosti.

Razprava o javnih cestah, obrti in trgovini. Skupščina je nato pričela razpravo o tretjem poglavju (javna dela in deložno imetje) in o IV. poglavju o obrti in trgovini. Poročevalec Evgen Jarc je usvojil predlog poslancev Ivana Mohoriča, da se ustanovi Srednja tehnična šola za lesno stroko ter je v to svrhu privolil v povišanje kredita za priprave in podpore v svrhu ustanovitve specialnih strokovnih šol od 25.000 na 150.000 Din. Posl. dr. Jure Adlešič je nato kot poročevalec oblasnega odbora podal prav zanimivo statistiko o naših deložnih in drugih cestah.

Večina je sprejela z nekaterimi izjemami III. in IV. poglavje ter je odklonila predlog Ivana Mohoriča glede novega kredita 300.000 Din za zgradbo poslopja Trgovske akademije v Ljubljani. Odklonjen je bil dalje tudi predlog Frana Zebala, da se dovolj veljavni podpora v znesku 100 tisoč Din. Odklonjen je bil tudi predlog posl. dr. Kramerja glede prispevka tekstilnih strokovnih šol v Kranju v znesku 40.000 Din. Končno je večina odklonila tudi predlog posl. Ivana Mohoriča, ki se nanaša na tujski promet in turizmo in ki je bil usmerjen na to, da se postavka »pospeševanje tujskega prometa« spremeni v postavko »podpora Zvezi za tujski promet v Ljubljani. 100.000 Din in da se postavka »pod-

pore za specialne turistične svrhe« spremeni v »podpora SPD za specialne turistične svrhe«. Odklonjen je bil tudi predlog posl. Ivana Mohoriča, ki je predlagal, da Srednji tehnični šoli v Ljubljani v znesku 100 tisoč Din.

IV. Zdravstvo in socialna skrb. Zanimiva razprava se je nato razvila o zdravstvu in socialni skrbi. Referent oblasnega odbora dr. Breclji je med drugim omenjal, da je stremenje ustvariti enotno zdravstveno upravo za ljubljansko in mariborsko oblast. Namesto zdravstvenega inspektorata se ustanovi zdravstveni urad. Od državne uprave pa ne more oblasna skupščina prevzeti vse sanitete, marveč naj ostane politična saniteta pod kompetenco velikega župana. Med splošnim zrazračenjem celokupne zbornice je omenil, da je s 1. aprilom t. l. ukinitveno brezplačno zdravjenje nalezljivih bolezni (posl. dr. Kramer: To je škandal!) Ukinitveno pa je tudi zdravjenje brezplačno državnih uradnikov v II. razredu.

Ko je večina uvidela, da bo debata o socialni skrbi trajala najmanj do 1. zjutraj in bi morala nato še v daljši debati razpravljati o dohodkih in finančni uredbi, se je poslužila člena 62 poslovnika in najela posl. Josipa Tratnika, da je predlagal konec debate. Vihar v zbornici. Poslanec Jarc je v zaključnem govoru med drugim izjavil: Poslanec g. Ivana Tavčarja nisem hotel poslušati in zato na njegova izvajanja ne odgovorjam!

Posl. dr. Kramer se je dvignil s sedeža in odločno dvignil protest proti takemu brskiranju, rekoč: Tako se v parlamentu ne govori! To ni nobena manira! Mi najodločneje protestiramo, da poročevalec večine napada posamezne naše tovaršice.

Predsednik dr. Natlačen: G. dr. Kramer! Vi nimate besede!

Posl. dr. Kramer: Mi tudi vas ne bomo poslušali. Večina je nato sprejela proračun za zdravstvo in socialno skrb in odklonila predlog posl. Ivana Tavčarja, da se v ta proračun vstavi posebna postavka 1 milijona dinarjev za podpis 6-odstotnega obiliskarstva stanovanjskega posojila ljubljanske občine.

Dohodki, dolgi in finančna uredba. Zbornica je končno prešla k zadnjemu delu proračuna. Ta del je bil najvažnejši, ker tvori ključ k vseh situacijam, kakor je to omenil posl. Ivan Mohorič. Poročevalec finančnega odbora Evgen Jarc in poročevalec oblasnega odbora Peter Hauptman nista v nobenem oziru utemeljevala predložene načrta dohodkov in tudi nista navajala osnovne podlage za uvedbo novih davčnih bremen.

K debati se je prijavilo 6 govornikov

Frank Heller:

Novi Napoleon

Roman.

I.

Tisti jaz, ki je nekoč...

— Vi Korzičani ste tolovaji!
— Ne, sire, ne vsi, pač pa pretežna večina.

Kako dolgo so zvenele te besede v mojih ušesih? Ne spominjam se niti, kdaj in od koga sem jih prvič slišal. Vem pa, da mi posiljal niso šle več iz glave. Za moža, ki je vodil svojo brezupno borbo, za moža s posebnim življenjskim ciljem so pomenile žarek upanja. Ko me je pritiskala neznanost vsakdanjost moje običajne okolice k tom, so mi te besede šepetale v uho: — Še en izhod ti preostaja! Ko sem pobegnil v Evropo, kjer me je tlačilo bivanje na železnici in v hotelih kakor svinčena mora, so mi šepetale te besede isto. Ko me je spravila neverjetna in neznanost korektnost mojih navad tako daleč, da bi bil skoraj proklet samega sebe, so mi te besede šepetale v tolažbo: — Ne pozabi na Korziko. Na Korziki so ljudje,

ki si jih že opeval v sedemnajstih spevih, ki jih pa v življenju še nikoli nisi srečal. Tam se lahko seznaniš z njimi — si-li upaš?

Nikoli v življenju? To je bilo malo pretirano. Vsaj enkrat sem naletel na take ljudi. Bilo je pred davnim časom na nekem vihnem kraju ob bledomornem morju. Preživel sem tri burne dneve in noči in naposled sem doživel napeto senzacijo, po katerih sem tako dolgo hrepenel. Kitajec Sung Ching, Anglež Graham, Francoza Laplace in Lavetisse ter zagoreni profesor — noben izmed njih ni bil s stališča družabne etike brezhiben. Nobenemu ni dila srečanje s Pravičnostjo. Toda ko je Pravičnost naposled izgnala svojo slovito pest in zadelo krivca, se njena roka ni oklenila Kitajca in ostalih banditov. Stisnila je za vrat mene, nedolžnega, in takrat se mi je zdelo, da imam za vse večne čase dovolj takih doživljanj. Zakaži bil sem skromen pisec pustolovskih povesti in opeval sem take pustolovščine, ne da bi se mi sanjalo, da jih bom kdaj videl iz obličja v obličje. Toda najbrže se mi je godilo kakor človeku, ki je okusil opij. Hotel sem doživeti še več. Moje hrepenenje se je spreminilo v glad in da potolažim notranjo potrebo, sem si šepetal:

opozicije in 3 govorniki večine. Prvi je dobil besedo

poslanec Ivan Mohorič. ki je v daljšem govoru temeljito kritiziral način kritja pomanjkljivega 50milijonskega proračuna. Odločno pa je pobil uvedbo dveh novih nepopularnih taks, ki bosta po proračunu donosili 1.080.000 Din. Je proti uvedbi 10-odstotne vagonске takse, kakor jo uvalja član II. finančne uredbe. Ta taksa najbolj občutno zadene naš promet, ki je že itak obložen poleg železniške tarife še z nič manj kot 29 takсами. Že tri leta trajajo borba za revizijo taksnega sistema, a sedaj se hoče uvesti še nove takse. Gotovo vrsto blaga bo ta taksa močno zadelala, zlasti blaga, ki ga eksportiramo. Pravilno je Trgovska zbornica to takso označila kot neke vrste carine na ozemlju ljubljanske oblasti. Povdarja dalje, da je finančni minister v zadnjem času odločno nastopil proti uvedbi novih taks, ker iste pomenijo reakcijo v razmerje, vladajoče pred gradnjo železnice. Težavno pa bo tudi pobiranje te takse, in si ne more zamisljati prave kontrole. Domače blago ta taksa dvakrat zadene na nakladni in razkladni postaji. Odločno je dalje tudi proti uvedbi 10-odstotne takse na nekulturne filme, kajti pojem kulture je jako raztehljiv. Ze sedaj plačujejo kino-podjetja do 42 odstotkov državne takse od bruto dohodkov. Predlaga, da se črtati postavki iz naslova vagonске takse

in kinotakse in a se ravno tako črtata zadenja člena v finančni uredbi.

Po govoru poslanca Frana Novaka se je dvignil posl. Majeršič ter predlagal konec debate. Ta predlog je bil z večino glasov sprejet, na kar sta še govorila poslanec dr. Kramer kot protigovornik in posl. Ivan Subić kot progovornik.

Po končani debati je večina sprejela poglavje o dolgovih, o dohodkih in finančni uredbi, odklonila pa je predlog poslancev Mohoriča glede črtanja tako zvanega vagonске davka. Dolžbo o uvedbi takse na kinopredstave pa je sprejela v spremeni obliki 50-odstotnega pribitka na državne takse.

Sprejete so bile na to razne resolucije finančnega odbora in posamičnih poslancev. Sprejeto je bilo pooblastilo za najetje 10-milijonskega posojila v svrhu najnujnejših investicij. Večina je tudi odklonila resolucijo poslancev dr. Kramerja, s katero se poziva vlada, naj uvrsti med avtonomna mesta tudi mesto Kranj in Novo mesto.

Poročevalec večine je na brisanten način odklonil predlog posl. Ignacija Sitarja za podporo stanovanjske akcije v Trbovljah. To je opozicijo ogorčilo in je celokupno zapustila dvorano v znak protesta.

Seja je bila ob 1.45 zjutraj zaključena. Prihodnja seja se vrši v ponedeljek 25. t. m. ob 11. dopoldne.

Za spremembo nekaj veselih...

Par zanimivih zgodb iz naših krajev. — Srečen dedič ameriških milijonov. — Satanski ples okrog samotne šole.

Božidarja Klemena, preprostega in revnega kmetiča v Mužlju onkraj Velikega Bečkereka, je predvčeršnjim dan župan poklicati v občinski urad:

— Tu je neko čudno pismo, pa prečitaj sam!

Čita, čita. Božidar in se mu začne mračiti pred očmi. Ali je resnica ali pravljica. Res je, imel je strica Gašperja Budžija, ki se je pred 30 leti odpravil v Južno Ameriko. Tu zdaj iz Buenos Airesa sporoča naš konzulat, da je stric Gašper umrl. Bog mu daj večni mir! A kaj se poroča konzulat? Da je stric Gašper vse svoje premoženje s posestvom vred zapustil njemu, revnemu nečaku Božidarju Klemenu. Zapuščina je ogromna. Konzulat jo ceni na 750.000 milirevov.

— Ni mogoče, ni mogoče je vzdihoval Božidar in se domala onesvestil že nad to vso. A kakšno je šele bilo njegovo zavzetje, ko so zračunali, da zapuščina v naši valuti iznaša okrog 27 milijonov dinarjev. Srečna novica je seveda takoj prešla v beogradske novine, ki hočejo vse bolj vedeti in pravijo, da zapuščina iznaša 42 milijonov dinarjev.

Naj bo že milijon več ali manj — srečni dedič Božidar je sklenil, da se čimprej odpravi v Buenos Aires in na dan 24. maja lastnoročno dvigne dedščino.

Vaščani ga blagrujejo in se boje, da se bo bogati Božidar preselil bogvekam v mesto med same gosposke ljudi. Toda Božidar zvesto zagotavlja, da vzlic vsemu ostane v Mužlju, kjer bo vpeljal elektriko, popravil ceste in plačeval maše za blagopokojnega strica Gašperja.

V Krivi Reki pod Suhim Rudiščem v Srbiji se je pojavil sam vrag. Pa niti ne sam, marveč je z vsem svojim spremstvom vso noč plesal okrog šole. Kriva Reka je lepa in obsežna občina. Ima mogočno šolo. A kaj vse to, ko šola stoji ob križpotju, kjer se vsako noč pojavljajo prikazni, volkodlaki in vampirji. Zato, pravijo, vzdrži tam le malokateri učitelj.

Kred tednom nekako je torej prišel v Krivo Reko nov učitelj. Pravijo mu občani:

— Brate, ne boš ti dolgo vzdržal na naši šoli. Nič ne glej čudno, preglni te bodo duhovi!

Učitelj se je nasmehnil in skomignil z rameni. Vendar je radi večje varnosti položil v nočno omario samokres. Spala sta skupaj v isti sobi on in pop. Par noči je poteklo v miru. Ali nedavno noč! V gluh tišini plane učitelj iz sna. Zazdi se mu, da s pokopališča zvenče piha hladan veter skozi zaprto okno. Zvenenje postaja vedno močnejše, oglasi se volčje zavijanje in šumenje, kakor da bi sikala kača v precepu. Dvigne se učitelj iz postelje, prebudi se tudi pop in začne kleč na postelji glasno moliti...

Zaman. Glasovi s pokopališča so bili vedno močnejši. Piski, lajež, muhanje, mijavkanje, cvilji in krulji, kakor da se je odprl zverinjak. Pop že ni mogel več moliti, poledenela mu je kri v žilah. A učitelj je stopil k oknu in je imel kaj videti. Med glasovi piščalk, dud, cimbal, basa in bobnja se je s pokopališča bližala šoli čudna bela procesija. Na čelu je stopal čuden stvor, štiri metre visok in dva širok z nekako zastavo za veliko kučmo. A za njim same strašne pošasti v belih haljah. Ta čudoviti vražja družba se je bližala šoli s strašanskim trusem in začela plesati kolo. Tedaj se učitelj spomni samokresa, potegne ga iz nočne omario, odmakne okence, pomeri in izproži. A kaj, vraga! Samokres se ni izprožil...

Vrag je vodil kolo okrog šole, dokler se niso oglasili prvi petelini. V naglem diru je zdaj ogromni stvor po telnju družbo za seboj in je vse utihnilo in izginilo na pokopališču.

Se tisto jutro je učitelj odpotoval v mestec Brus. Dejal je, da gre na nekako konferenco, a seljaki pravijo, da je šel tožiti vraga... Odleje se satanski ples ni več ponovil, ker so menda vražji svatje zapustili Krivo Reko in se odpravili v druge vasi proti mestecu Aleksandrovo.

Sport

Ljubljanski derby

Jutri, 24. t. m., igrišče Ilirije: ob 14.30 Ilirija rez.; Primorje rez., ob 16. Ilirija I.; Primorje I., ob 10. dopoldne Svoboda I.; Slavia.

Z jutrišnjim dvojnimi srečanjem Ilirija: Primorje stopi prvenstveno tekmovanje tudi v ljubljanskem okrožju LNP v odločilno fazo. Paralelno s tremi, še preostaliimi tekmi v Ljubljani (Ilirija: Hermes, Primorje: Slovan, Primorje: Hermes), se odigra še prihodnje nedeljo v Mariboru semifinale Rapid: Atletiki, nato se vrši dne 15. maja v Ljubljani odločilna tekma za prvenstvo LNP za leto 1926/27, v kateri Ilirija predvidoma naleti na mariborskega Rapida.

Prvenstvene tekme med Ilirijo in Primorjem predstavljajo pri nas že nekoliko let lokalno sportno atrakcijo in tudi privlači na igrišče vedno tudi publiko, ki sicer motri sportne prireditve le bolj od daleč. Navadno nudijo te tekme v resnici napeto igro in obenem dober sport ter jim ni mogoče odrekat znatne propagandne vrednosti za nogomet, ako ostane tudi publika v mejah, ki so pristojne sportni publiki. Tudi oba kluba polagata na to srečanje vedno veliko važnost. Za jutri sta posebno dobro pripravljena. Ilirijo pripravlja dunajski trener, avstrijski internacionallec Wana, na bližnje državne prvenstvene tekme, trening Primorja pa vodi že dalj časa Gradčan Wenig. Izgledi obeh klubov so tokrat zopet dokaj izravnani, rezervni mo-

štvi utegneta nuditi lepšo, I. moštvi bolj napeto igro.

Izid dopoldanske prvenstvene tekme med Slavijo in Svobodo je velike važnosti za končni placement tabele I. razreda. Slavia, čelni klub II. razreda, zadene v Svobodi na protivnika, ki se nahaja v pravi dobri formi in ki je dovolj močan, da ogrozi njeno pozicijo na čelu tabele.

— Iz sekcije ZNS. (Službeno.) Za prvenstvene tekme 24. t. m. na igrišču Ilirije se delegirajo: ob 10. Svoboda I.; Slavia goss. Kemperle, ob 14.30 Ilirija rez.; Primorje rez. g. Planinšek, ob 16.15 Ilirija I.; Primorje g. Scheller, član sekcije Beograd, po izrečenem dovoljenju ZNS. — Tjajnik.

— Medklubske kolesarske dirke «Ilirija» in «Sora» se vrše dne 1. maja t. l. na progi od 4 km. (Pri spletem Jancu) do Medvod in obratno. Pričetek dirk ob 2. dopoldne. Skupni trening jutri v nedeljo dne 24. t. m. na progi St. Vid-Medvode. Zbirališče dirkačev točno ob 9. dopoldne pri km. 4. — Obvezno za vse dirkače, kateri se bodo prijavili k dirki, posebno za novice. — Odbor «Ilirija» in «Sora».

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 23. aprila 1927; katoličani: Vojislav; pravoslavni: 10. aprila, Teorent.

Jutri: Nedelja, 24. aprila 1927; katoličani: Jurij; pravoslavni: 11. aprila, Vaskresije. DANASNJE PRIREDITVE.

Gledališča: Drama: «Ti in jaz». D. — Opera: «Figarova svaba». B.

Kino Matica: «Razuzdani ruski knezi». Zabavni večer društva dv. policijskih namočevencev ob 20. v Kazini.

PRIREDITVE V NEDELJO.

Gledališča: Drama: ob 15.: «Lumpacij vababund». — Opera: Ob 19.30: Orlovo.

Kino Matica: «Razuzdani ruski knezi». Predstava ZSD ob 9.30 in 11.: «Amund» senov poet na severni tečaj.

Sport: ob 16.: Ilirija — Primorje na igrišču Ilirije.

DEZURNI LEKARNE.

Danes in jutro: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarčič, Karlovska cesta.

Prosveta v oblasni skupščini

Poslanec Mazovec ima lepo slovensko ime, o slovenski prosveti pa je izrazil naslednje nazore:

— Naš (klerikalni) ideal prosvetnega dela je povsem drugačen kakor vaš (opozicijski). Naša prosveta je vse drugače usmerjena kakor vaša in ne zahtevajte nemožnih stvari, da bi vam dajali podpore proti lastnemu programu... Toliko bomo mi dali za Zvezo kulturnih društev, kakor ste vi dali za Orla!

Zupnik Tratnik, ki je medtem prebiral brevir, se je nenadno oglasil:

— Zvezi kulturnih društev nečemo dati podpore, ker bi se s tem onečastili. Vi propagirate po svojih predavanjih teorijo, da izhajate iz opice... Nato je dalje čital brevir, Mazovec pa dalje dokumentiral prosveto z neprestanim vzklikanjem, češ:

— Gospodje iz opozicije nas samo insinuirajo in napadajo, potem se pa čudijo, če se branimo.

Ubogi! Nu, zdaj se bodo odpočili; njihov proračun je sprejet, živel slovenska prosveta, živel naš Mazovec!

Važno za vsakega obiskovalca dr. Kugyjevega predavanja

Povodom predavanja dr. I. Kugyja o naših planinah, ki se vrši dne 25. t. m., opozarjamo občinstvo posebno na slovit, v vseh državah priljubljeno knjigo predavatelja «Aus dem Leben eines Bergsteigers», ki je edinstvena v opisu naših prekrasnih Alp. Nadalje priporočamo vsem prijateljem naših planin domače knjige:

Badjura: Vodič 100 Din
» Na Triglav 20 »
» Na Pohorje 40 »
Kunaver: Po gorah in dolinah 25 »
Baumbach-Funtek: Zlatorog . 20 »

ki so vsled svoje velezanimive vsebine in lične opreme v vseh krogih splošno priljubljene.

Navedene knjige dobite v tukajšnji knjigarni in zalogi muzikalij IG. KLEIN, MAYR & FED. BAMBERG, d. z. o. z.

Oglejte si našo izložbo na Miklošičevi cesti 16.

držale dotlej, dokler me sodišče ne obso. V dvojnem dnu tega kovčega je šeststo tisoč frankov in zagotavljam Vas, velečlenjeni gospod: nihče bi ne opazil razlike, ako bi teh šeststo tisoč frankov sploh ne bilo v mojem kovčegu.

Tako dobro je namreč skrita moja tajna pred policijo in vsi uradniki nosovi. Toda ah, kaj pomeni zmagozlasje nad policijo za tistega, ki umira tragične smrti?

Da, umiram. To je vzrok mojega obupa! Imam hčerko, krasno šestnajstletno, ki bi ji rad zapustil teh šeststotisoč frankov, vse svoje premoženje. Toda, kako naj dobi sirota svojo dedščino? Kovčeg, v katerem je dedščina skrita, ta kovčeg je v rokah policije in ostane tam, dokler ne bodo pravnani sodni stroški za moj proces. Čim bi pa kdo poravnal te stroške, je kovčeg na razpolago.

In kaj mislite, koliko znašajo stroški za ta krivični in vnebovpljoči proces? Štiri tisoč frankov! Kaj je štiri tisoč frankov za tistega, ki ima kovčeg, v njem pa šeststo tisoč frankov? Mnogo, kajti dobiti ga itak ne more. In kaj pomeni ta znesek za moža, ki ima plemenito srce, pogum in zaupanje in ki ve da lahko kovčeg dobi, ako poravnata sodne stroške? Nič, kajne? Nič!

— Korzika! Preostaja mi še Korzika.

Da, po splošnem prepričanju mi je obetala Korzika mnogo senzacij. Največji sin otoka Korzike, čigar prah počiva na bregu Seine, med francoskim ljudstvom, katero je tako iskreno ljubil, je napisal svojim rojakom sam izpričevalo. Stori, ki to takrat, ko se je njegov rojstni otok spuntal proti njemu in ko je, da se izogne posledicam njegovega cesarskega gneva, poslal v Pariz deputacijo. Deputacija je morala čakati cele ure. Končno je planil cesarski gnev v čakalnico z naglico in obličje topovske krogle. Sunil je vodjo deputacije v trebuh in zakričal v italijanščini, ki jo je rabil vedno, kadar se je razsrdil:

— Ah, ah! Tutti Corsicani sono banditi!

Vodja deputacije se je preganil v bolečem trebuhu in odgovoril ponižno:

— No, sire, non tutti, ma buona parte!

— Vsi Korzičani so tolovaji!

— Ne, sire, ne vsi, pač pa pretežna večina.

Kot v potrdilo teh besed sem prejel nekega vihnega aprilskega jutra v kraju ob bledomornem morju pismo.

Da, nekega vihnega aprilskega ju-

Telovadni praznik naših srednjih šol

Dne 8. maja bo v Ljubljani velika javna telovadba srednješolske mladine. — Nastop bo na letnem telovadišču v Tivoliju. — Pokroviteljstvo je prevzel ministrijski predsednik Velja Vukičević

Prvič je nastopila mladina ljubljanskih srednjih in meščanskih šol ter učiteljski v večji javni telovadbi leta 1920. na »Planirju«. Vsi se spominjamo tega izbornega uspešnega telovadnega nastopa našega dijaštva, ki je pokazalo tisočim občinstva sadove sistematičnega telovadnega pouka in obenem manifestiralo svojo željo in zahtevo, da naj mu nudi šola pred vsem zdravja in telesnih moči z zadostno in po modernih principih urejeno šolsko telovadbo, ker le potem bo moglo biti kos napornemu duševnemu delu.

Drugič je nastopila srednješolska mladina pred javnostjo leta 1922. ob priliki II. sokolskega zleta v Ljubljani. Kraljevski par in desetstični gledalcev so takrat občudovali vzorno izvedbo telovadnih točk našega dijaštva.

Letos in sicer 8. maja stoji dijaštvo obeh učiteljskih, srednjih šol. I. in II. dekliške in I. starše meščanske šole zopet pred svoje darke in prijatelje v veliki javni telovadbi.

V slogi in ljubavi bo nastopilo dijaštvo vseh imenovanih ljubljanskih šol in opozorilo bo najširšo javnost, da zahteva obča vzgoja isto skrb za telo, njegovo moč in zdravje kot za dušo.

Prva dva telovadna nastopa so organizirali in vodili učitelji in učiteljice telovadbe ljubljanskih srednjih šol, učiteljski in meščanskih šol — njim na čelu neumorno delaven strokovni gosp. Ivan Bajželi. Tudi letošnja javna telovadba organizirajo isti gospodje. Vse priprave so v polnem teku in ljubljansko dijaštvo se marljivo in požrtvovalno pripravlja za nastop 8. maja, ki se bo vršil na najpripravljenem prostoru, na bivšem dirkališču — sedaj letnem telovadišču ljubljanskega Sokola — v Tivoliju. Za danes moremo povedati, da bo obseglava javna telovadba proste vaje nižjega in višjega oddelka dijakov in dijakin, orodno telovadbo, igre, lahko atletiko, posebne točke.

Protektorat za javno telovadbo je prevzel bivši ministar prosvete in sedanjí ministrijski predsednik g. Velja Vukičević, ki je o tem obvestil v zelo laskavem pismu društvo telovadnih učiteljev v Ljubljani:

...Inicijativa in delo, ki ste se ga lotili, da spoznate in zblížite javnost in narod s telesno vzgojo šolske mladine. Vam služi v pohvalno priznanje. Zato sem prejel to vest z zadovoljstvom in jako mi je milo, da morem Vam in vse šolski omladini počeleti najboljši uspeh pri začetnem delu...

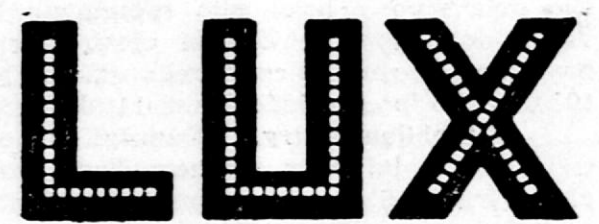
Vso Ljubljano in starše našega dijaštva opozarjamo že danes na 8. maj in jih prosimo popolne naklonjenosti.

Pokrijte svilo pri likanju s tenko krpo!

Ali ste že kdaj pomislili, zakaj se svila pri pranju mnogo bolj kvari kakor pri nošenju? — Običajno ribanje pri pranju je za svilo škodljivo, ker se ista pri tem dere in trga. Namiljenje s trdim milom škodi nežnim svilnim nitim. — Lux je za pranje svilne najprimernejše sredstvo, z njim je prihranjeno vsako ribanje in ni škodljiv, kakor ni škodljiva čista voda.

Perite svilo na sledeči način: Napravite iz čistih milnatih lističev

Sokol Lep sokolski list

»Sokolski vjesnik« zagrebske sokolske župe je postal pod spretnim in dobrim dosedanjim urednikom br. A. Brozovićem eden prvih sokolskih listov jugoslovenskega Sokolstva. Ker je bil Brozović izbran za glavnega urednika »Sokolskega glasnika«, JSS, sta prevzela uredništvo »Sokolskega Vjesnika« zagreb. župe dr. Fran. Ilesić in Dušan Bogunović. Razven teh dveh bratov tvorijo redakcijski odbor še bratje Ante Brozović, Petar Lasta in Ante Rubeska, ki nam vsi jamčijo, da bo list ostal na svoji dosednji višini.

O tem nas uverava redakcijski odbor tudi z uvodnimi besedami v prvih treh številkah »Sokolskega Vjesnika« (januar, februar, marec) ki so izšle združene v enem štetku in ki so posvečene v glavnem Poljski in poljskemu Sokolstvu, ki bo proslavilo letos na zelo svečano 60letnico obstoja svojega matičnega društva v Lovu. Na naslovni strani teh števk »Sokolskega Vjesnika« je slika predsednika republike Poljske prof. dr. Ign. Mościckiego. Po ugotovitvi 60letnice prvega poljskega sokolskega društva v Lovu in posvetitvi lista Poljski, sledi članek br. M. Reguiońca: Braća Poljaci i Jugoslovieni. Sledijo članki br. dr. Ilesića o Poljski in poljskem Sokolstvu: Openni podaci o današnjoj Poljskoj. — Varšava prestolnica republike Poljske. — Ignacy Mościcki, prezydent Republike Poljske. — Maršal Józef Piłsudski. — Poljska narodna himna. — O ideji, formama i životnim temeljima poljskog Sokolstva. — Slavenška misao poljskog Sokola. — Bilješke o poljskom Sokolstvu.

Nadaljna vsebina lista je: Vojislav Vukšan (1894.—1927). — Brat Steva Todorović. — Stari Vujadin (pozorišni komad u 3 slike). — Vijesti zagrebačke sokolske župe. — Jugoslovensko Sokolstvo. — Slavenško Sokolstvo. — Naši pokojnici. — Poruka uredništva. — Oglasi.

Ker je starešinstvo JSS naročilo svojim edincem, da naj se spominjajo na krajevno razmere primeren način poljskega sokolskega jubileja in s tem dokumentirajo svoje neomajno bratstvo z bratsko Poljsko, bodo našla društva v tem izdanju »Vjesnika« zagrebske župe dovolj potrebnega gradiva. Upravniško lista vodi br. Tošo Janjanin, Zagreb, Senoia ulica 17-II.

Sokolski zlet na Korčuli. Na otoku Korčuli se bo vršil 14. in 15. avgusta t. l. velik sokolski zlet mostarske in splitske župe. Pri tej priliki bodo izvedli Korčulani tradicionalno izro Moreško.

Henrik Sienkiewicz o Sokolstvu. Svetovnoznani poljski pisatelj Sienkiewicz je bil velik in odkrit prijatelj Sokol in plemenite sokolske ideje. Ko ga je 1906. imenoval Savez poljskih Sokolov v Ameriki častnim članom, je napisal Sienkiewicz imenovanemu Sokolu med drugim tole: »Da ste me imenovali častnim članom Sokola v Ameriki, mi je toliko bolj milo in drago, ker mi je bilo že od nekdaj žal, da poljski narod telesno propada; med prvimi sem začel na to obratiti pažnjo. Zato sem uvedel v svoja dela ljudi izključno jake, kakršni so faktično bili nekdanji Poljaki, katerih telesni zdravi sili se ni čudil samo naš stari Dugoš, marveč tudi tui kronisti...«

Sokolsko društvo v Karlovcu praznuje letos svojo 25letnico, ki jo bo svečano praznovalo in ob tej priliki razvil svoj društveni prapor.

Sokolsko društvo v Novem mestu praznuje letos 40letnico svojega obstanka. Da se proslavi čim lepše ta jubilej, priredi novomeška župa župni zlet 14. in 15. avgusta in starešinstvo JSS ji je dovolilo, da sme povabiti na ta zlet v svrhu sodelovanja tudi

župe Celje, Kranj, Ljubljana, Reka-Sušak in Zagreb.

Film o VIII. vsesokolskem zletu v Pragi je prispel Jugosl. sok. Savezu, kot smo že poročali in je že prestal cenzuro, je to krasen film, ki prikazuje vso veličastnost prškega zleta. Kakor smo izvedeli, se bo predvajal film 1. maja v Celju, v prvih dneh maja v Ljubljani in bo nato predvajan v vseh večjih krajih Jugoslavije, ki bodo nanj reflektirali. Opozarjamo vse udeležence na prškem zletu in vso sokolsko in ostalo javnost na ta film, ki je najlepši spomin in najboljša priča veličastnega prškega zleta.

Jubilej Jana Hraskega

Prof. ing. dr. Jan Vl. Hraskega praznuje dne 24. t. m. v čeških Poděbradích svojo 70letnico, h kateri mu je čestitala tudi ljubljanska občina. Jubilar je služboval v deželnem stavbnem uradu v Ljubljani od leta 1886. do leta 1898., to e do poklica kot redni profesor na češko tehnično visoko šolo v Pragi.

Po vstopu v deželni stavbni urad je prevzel stavbno vodstvo ljubljanskega deželnega muzeja in zadnji četrtini dovršitve. Projektiral in vodil je s sodelovanjem arhitekta Hrubega stavbo deželnega (sedaj opernega) gledališča v Ljubljani, izdelal je načrte deželnega dvorca (sedaj univerza), po katerih se je stavba, zlasti kar se tiče notranje vzorne razdelitve prostorov, izvršila skoraj neizpremenjeno.

Trasiral, projektiral in izvršil je med drugimi deželno cesto Bogenšperk, projektiral in izvršil je železni most preko Save pri Radečah, projektiral in vodil je gradnje vodovodov v Cerknici, Polhovem gradu, Kočevju, Črnomlju i. dr. Po njegovem projektu s: je skoraj neizpremenjeno izvršil tudi vodovod za Novo mesto in okolico. Se ne izvršen je ostal njegov načrt vodovoda za Stari urg ob Kolpi in okolico. Projektiral in izvrševal je tudi razna obrambna obrežna dela ob Savi, Ljubljani i. t. d. Po njegovih načrtih je izvršena regulacija Mirne.

Po izstopu iz deželne službe je Hraskega po naročilu deželnega odbora izvršil načrte za regulacijo Vipave. Vodil je tudi dela in študije glede odvajanja visokih vod iz kraških dolin in sicer v padavinskem okrožju Krke. Intenzivno je sodeloval pri predpripravi in vseh obravnava, tčočih se osuševanja ljubljanskega Barja.

Kot ugleden, modern, produktiven in eksperimentalen inženjer je Hraskega tudi izven uradnega poslovanja sodeloval v eni ali drugi obliki, malo da ne pri vseh važnejših tehniških vprašanjih na Krasnem.

Bil je občinski svetovalec ljubljanski od leta 1887. do 1897. ter je kot načelnik in poročevalec stavbinskega oddelka občinskega sveta agilno deloval v najhujši dobi po velikem potresu leta 1895. v Ljubljani. Zlasti je inicijativno in dejanski sodeloval pri gradnji ljubljanskega vodovoda in elektrarne. Končno je še omeniti, da je projektiral in vodil stavbo Narodnega doma v Celju ter razne stanovanjske hiše v Ljubljani in drugje.

Izpred sodišča

SVOJO NJIVO JE POGNOJIL.

»Ej, Jaka, ali mi hočeš zvoiti na njivo 8 košev gnoja,« je vprašal posestnik Čmrli z lga svojega znanca.

»Pa bom, pa bom, samo če mi boste dobro plačali.«

»Plačilo dobiš kakor se spodobi, priidi kmalu k nam s košem, da bomo naložili,« je dejal Čmrli.

Jaka je res prišel čez par dni, pred 3 tedni, in jel nalagati gnoj na ga odvažati.

Gnoj je bil mastan in Jaki se je zdelo škoda, da bi vsega dobile Čmrlijeve njive. Tudi sam je imel par njiv, a gnoja mu je manjkalo. Mož ni dolgo premišljal. Misli si je, da Čmrli ne bo vedel, če si privoži malo gnoja.

»Vsak pol ga bova imela, kot pravijo v Kranju,« si je dejal Jaka in zvozil 4 vozove gnoja na svoje njive.

Nekdo je pa celo dejal, da Jaka nji niti nima in da je gnoj kar lepo prodal. Sodnik je pa rekel, da je vseeno, če je Jaka zvozil gnoj na svojo njivo ali če ga je prodal, kajti ukradel ga je in zato je pal v gnojnico — zasmrdelo mu je, saj bo 1 teden zaprt.

»MI SMO FANTJE, SMO VSI SOLDATJE!« so veselo peli trije korenjaki, ki so se pripeljali radi vojaškega pregleda iz Bohinja na Jesenice.

Ko so svojo zadevo spravili, so jeli obirati gostilne in kmalu so čutili, da vinček učinkuje.

Pijani Bohinjeci so se prizibali na jesenski kolodvor, da bi se bili spet vrnili na Bohinjec. Zagledali so pred seboj orožnike. Jancez, ki je bil najbolj pijan, je dejal, da vidi 2 orožnika, tudi Jernej mu je pritril, a protivil se je Miha, ki je bil še najmanj nadelan in trdil je, da hodi po peronu samo en orožnik, ki jih opazuje.

»Kaj gleda nas,« se je razhudil Jernej. »Jeli so rogoviliti in orožnik je hitro pristopil in Janceza zagrabil.

»Zakaj ga vlečeš, prokleti žandar!« sta se zadržala Jernej in Miha in skočila v orožnika ter mu Janceza iztrgala; Miha je pa še orožnika sunil v prsa.

Orožnik je le s težavo Janceza odpeljal. Miha se bo za svoje junaštvo pokoril teden dni v zaporu. Jancez in Jernej sta pa oproščena, saj sta bila tako pijana, da sama nista vedela, kaj sta počela.

ZARUBLJENI LOJZE

Lojze: »Pomislite, gospod sodnik, vsega eo me zarubili, še precej obleke, le malo mi je ostalo!«

Sodnik: »V Dobrniči, kjer stanujete, ste prodali februarja 2 obleki in klobuk. Še prav je bilo zarubljeno.«

Lojze: »Saj sem moral. Nobenega denarja ni bilo pri hiši, ali naj zid grizem s svojo ženo vred?«

Sodnik: »Res ste revež, zato pa, ker ste v slabih razmerah, boste zaprti samo 3 dni, saj se zarubljeni stvari ne sme prodajati.

Tiskovine vseh vrst

izdeluje lično in ceno

Narodna tiskarna v Ljubljani

Dodeljevanje stanovanj po 1. maju

Velika nasprotstva v tolmačenju stanovanjskega zakona po stanovanjskem sodišču in po hišnih lastnikih. — V prihodnjih mesecih nam grozi kulminacija stanovanjske krize. — Kaj je z mestno gradbeno akcijo?

S 1. majem nastopi novo razdobje v stanovanjskem problemu. Tega dne faktično preneha zaščita stanovanjskih najemnikov, izvemši državne nameščence, v kolikor se nanaša na dodelitev stanovanj potom stanovanjskega sodišča. Splošno vladajo v tej zadevi zelo nejasni pojmi in nekateri so mnenja, da lahko hišni posestniki po 1. maju prosto razpolagajo z izpraznjenimi stanovanji. Obrnili smo se na tukajšnje stanovanjsko sodišče in prejeli sledeče informacije:

V smislu člena 8. stanovanjskega zakona se dodeljevanje stanovanj po odredbah tega zakona zaključijo s 1. majem 1927. Odlodbe o dodelitvi, ki ne postanejo do tega dne izvršne, se ne smejo več izvršiti. Dodeljevanje stanovanj potom stanovanjskega sodišča je omejeno le na državne nameščence, premeščence po službeni potrebi v času od 1. maja do 1. novembra 1927.

V smislu člena 10. stanovanjskega zakona mora hišni lastnik prijaviti vsako izpraznjeno stanovanje stanovanjskemu sodišču, ki pa jih lahko dodeli samo državnim nameščencem v smislu čl. 6. Če stanovanjsko sodišče v dveh mesecih po prijavi stanovanja ni nikomur dodelilo, odnosno za to stanovanje ni bilo prosila, sme še le z njim svobodno razpolagati hišni lastnik.

Iz tega torej izhaja, da razpolaga s stanovanji tudi se po 1. maju izključno le stanovanjsko sodišče. Hišni lastnik sme svobodno razpolagati še le, ako tekom dveh mesecev stanovanjsko sodišče dotičnega stanovanja ni nikomur dodelilo. V poštve za dodelitev stanovanj po 1. maju pa prihajajo le državni nameščenci, ki so bili premeščeni še le po 1. maju in to po služb. potrebi.

Vsi zasebni nameščenci, delavci itd. ter oni državni nameščenci, ki bivajo že sedaj v Ljubljani in čakajo na stanovanje, ali pa ki bodo premeščeni po 1. maju na lastno prošnjo, v smislu teh določil torej sploh ne bi prišli v poštev za dodelitev praznih stanovanj. Malo verjetno je, da bi bilo po 1. maju toliko državnih nameščencev premeščeni, da bi zasedli vsa izpraznjena stanovanja. Na drugi strani pa se bo dogajalo, da bodo izpraznjena stanovanja po cele mesece prazna, dočim bo na stotine prošnikov zaman čakalo na stanovanje, ker tudi hišni lastnik ne bo smel svobodno razpolagati. Škoda bodo torej imeli i stanovanjski najemniki i hišni posestniki.

Iz tega se zopet vidi, kako površno se je pri nas reševalo stanovanjsko vprašanje. Seveda pa je vprašanje, ali bo ta interpretacija stanovanjskega sodišča obveljala. Znano je, da si tolmačijo kritične določbe stanovanjskega sodišča hišni lastniki v docela drugačnem smislu in da stoji na stališču, da lahko z izpraznjenimi stanovanji, v kolikor niso dodeljena na novo premeščeni uradnikom, sami svobodno razpolagajo. Vsekakor to naziranje tudi bolj odgovarja duhu stanovanjskega zakona in je zlasti za brezstanovance tudi mnogo ugodnejše. Konflikt bo moral razčistiti pač višje stanovanjsko sodišče v Zagrebu.

Razdobje med 1. majem in 1. novembrom pomeni v bistvu najhujšo stanovanjsko krizo, ker bo poslovanje stanovanjskih sodišč v gotovi meri zastalo, pravice hišnih posestnikov ostanejo še nadalje omejene, število brezstanovancev pa se bo od dne do dne množilo, ker je že za prihodnje mesece napovedanih cela vrsta deložacij. Pri dobitve novih stanovanj potom novozgradb pa bo letos dokaj manjša kakor prejšnja leta, ker so stanovanja v občinskih hišah že vsa oddana in bodo potom teh izpraznjena stanovanja prišla v poštev za brezstanovance še le po 1. novembru. Na drugi strani je tudi gradbena delavnost mnogo manjša kakor prejšnja leta. Tu pa nosi v veliki meri krivdo tudi magistrat, ki je v začetku leta delal veliko reklamo s svojim stanovanjskim posojilom, sedaj pa, ko bi

bilo treba že pričeti z zgradbo projektiranih stanovanjskih hiš, je cela akcija nekam zaspala. Predno bo dozorela za realizacijo, bomo imeli brzkone že jesen in potem tudi za letos ne pride več v poštev. Tako se nam obeta letošnje leto najhujša reakcija na stanovanjskem polju.

Sedaj je že skrajni čas, da se v tem pogledu ukrene s strani merodajnih činiteljev nekaj konkretnega. Predvsem bi bila dolžnost mestne občine, da ali pospeši svojo novo stanovanjsko akcijo potom obligacijskega posojila, ali pa nadaljuje za časa demokratskih gerentov započeto akcijo, podpiranje gradbenih združenj. Na drugi strani pa bi bila tudi prokleta dolžnost oblastne skupščine, da temu važnemu socialnemu vprašanju posveti potrebno pažnjo. Kakor pa vidimo baš sedaj o priliki proračunske debate v oblastni skupščini, klerikalna večina, ki si sicer svoj patent za socialno politiko, o pospeševanju gradbene akcije sploh noče ničesar slišati, kaj še le, da bi sama s svoje strani podvelja kako večjo akcijo, bodisi potom primernega posojila, bodisi na kak drug način, da bi priskočila na pomoč vsaj že obstoječim stavbnim združenjem in posameznim občanom, kjer vlada največja stanovanjska beda. Samo potom privatne, spekulativne gradbene akcije ni pričakovati omiljenja stanovanjske bede, ker so taka nova stanovanja tako draga da pretežna večina privatnih in brez izjeme vsi državni nameščenci sploh ne zmorejo take namernosti.

Jurjevanje

God sv. Jurija je 24. t. m. Na Koroškem, v Rožniku, na Pečnici v Ločah, na Brnicah, v Pohorju, v St. Ilju in v Lipi je bila razširjena starodavna narodna navada jurjevanja. »Novice« 1. 1848 pripovedujejo:

Zvečer pred šentjurjem se zberejo dečki zrakoma zunaj vasi s kravjimi zvoncei in kožimi rogovi ter zvoniklajje in trobentaje letajo po vasi. Eden izmed njih je slamo ovit in ga imenujejo ev. Šentjurja. Vsi skupaj, pred vrati stoječ, govore ali pojo:

»Sv. Šentjuri potkna na duri, ma eno hlačo zeleno, eno rdečo; je šele prišel v deželo, pa je že vse veselo: tičice v grmovju, kukaveca v bukovju, rumene rožice lepo cveto, se svetga Jurja veseló.«

Gospodinja daruje šentjurjcemv kako jajce, nekaj masla ali zaseke (svinjine) ali kruha ali klobasico. Potem se ji zahvalijo:

»Bog obvari vam živino, vaše krave, vaše vole, vaše konje, vaše svinje, vaše kure in teleta, pa vaša lepa dekleta, — mišli, grille pa zlodej vzemi!«

Nato tečejo trobentajoč in zvončaje dalje od hiše do hiše. Malokje se zgodi, da bi jim ne dali ničesar, ker se vobče misli, da bi pri hiši, posebej pa pri živini, ne imeli sreče. Kjer se jim nič ne podari, rečejo:

»Naj pokrepa vam živina, vaše krave, vaše voli, vaše konje, vaše svinje, vaše kure in teleta! Miši in grilji naj vse snedo! Ogenj naj vam vse požge, voda zalije in toča pojbe!«

Dan po sv. Juriju se zbore šentjurjevci v hiši, si skuhaajo darove in jedo veselo, dokler je kaj.

V Ljutomeru in pri sv. Jurju krave opletajo z zelenjem, v Cezanjevcih pri Ljutomeru pa prepevajo:

»Hodi, hodi sv. Juri, no po sveti tak zakuri, naj te trate zelenijo, kosei skoraj naj kosijo!«

Na Laškem obvičuje kakega moškega od glave do pet z bukovim zelenjem, ga vodi jo od hiše do hiše ter prepevajo:

»Svetega Jurja vodimo za jake, špeha prosimo...«

Tega dne opletajo pastirji z zelenjem ne le sebe, nego tudi živino in veselo prepevajo. Kdor na Jurjev dan pred solnčnim svi-

Prosveta

Repertoar Narodnega gledališča

Drama.
Začetek ob 20. uri zvečer.
Sobota, 23. Jaz in ti. D.
Nedelja, 24. ob 15. popoldne: Lumpacij vagabund. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izv.
Ponedeljek, 25. Božji človek. B.

Opera.
Začetek ob pol 20. uri zvečer.
Sobota, 23. Večni mornar. B.
Nedelja, 24. ob pol 20. uri zvečer Orlov. Opereta. Izv.

Sprememba opernega repertoarja. Abonente reda E in B opozarjamo na današnji spremembo oper. repertoarja, ki se je morala izvršiti deloma vled obolenosti gg. Lovšeto, deloma pa vled pravoslavnih velikonočnih praznikov. Mesto označene Tajde za red E, se poje zadnjikrat v sezoni. Mozartova klasična opera Figarova svašta za abonente reda B. Zasedba te opere običajna z go. Žaludovo in gg. Thalerjevo ter go. Poličevo in Potučkovo ter gg. Betetom, Kovčem, Mitrovičem in Zupanom v glavnih vlogah.

Krasen uspeh našega rojaka dr. Maks. Adriana v Pragi. Naš odlični tenorist dr. Adrian, ki je angažiran v Pragi na nemškem gledališču kot prvi tenor, je po svojih številnih uspehih, ki jih žanje v Pragi, doživel minuli teden v Straussovi muzikalični spetigr. predelani po Korngoldu, »Noč v Benetkah«, resnično pravi triumf. Tako poroča »Prager Abendblatt«: »Vojvoda, ki bi se z odličnejšim nobeno svetovno mesto, kjer se zdaj vprizanja »Noč v Benetkah« ne moglo ponasati, je bil Maks Adrian. Ne samo edinstvena lahkota njegovega petja, vzvišenost podajanja, ampak tudi njegova igralska ljubeznivost so mu prinesle triumf, kakršnega smo v Pragi redkokdaj slišali.« Dr. Adrian je poleg svojega angažmana v Pragi obvezan kot stalni gost te sezone v gledališču v Uetju nad Labo, kjer istotako doživlja stalne uspehe.

Nedeljski predstavi v ljubljanskem gledališču. Danes v nedeljo 24. t. m. imamo v ljubljanskem gledališču popoldansko dramsko predstavo in pa večerno operetno predstavo. V dramo se uprizori kot ljudska predstava po znižanih cenah vlezabavna Nestrojeva burka »Lumpacij vagabundus« s trojico: gg. Cesar, Rogoz in Povhe v glavnih vlogah. V operi pa se poje zvečer ob pol osmih priljubljena opereta »Orlov« z go. Poličevo, go. Balatkovo, gg. Drenovcem, Počkom in Povhetom v glavnih vlogah. Napovedana popoldanska operna predstava odpade vled obolenosti člana.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 23. aprila 1927.

— **Iz zdravniške službe.** Za okrožnega zdravnika v zdravstvenem okrožju Loki pri Zidanem mostu je imenovan dr. Karel Matko. V imenik zdravniške zbornice za Slovenijo je vpisan zasebni zdravnik v Metliki dr. Ivo Pavešič.

— **Podpora kmetijskim šolam.** V novi proračun poljedelskega ministrstva je došlo kredit v znesku 5.000.000 Din za popravilo starih in dograditev novih srednjih, nižjih in specialnih kmetijskih šol. Od tega kredita bo dovoljena primerna svota tudi srednji kmetijski šoli v Mariboru in kmetijski šoli na Gmri pri Novem mestu.

— **Hrvatski učitelji in UJU.** Zveza hrvatskih učiteljskih društev je oficijelno obvestila glavni odbor UJU, da je pripravljena vstopiti v UJU. Kot predpogoj za pogajanja zahtevajo hrvatski učitelji, da se jim prizna svobodno udeleževanje in delovanje v vsakem pravu javnega življenja.

— **Velikonočna pomoč invalidom.** Glavni odbor Invalidskega združenja je izvršil razdelitev velikonočne podpore v znesku 170.000 Din na posamezne oblastne organizacije po vsej državi. Beogradu je nakazanih 12.000, Zagrebu in Karlovcu 9000 Din, Ljubljani in Mariboru po 8000 Din. Primarne podpore prejmejo tudi druge oblastne organizacije.

— **Iz Tržiča.** Novo ustanovljeni krajevni odbor društva Rdečega križa kraljevine SHS v Tržiču je sklenil poslati letos o počitnicah za štiri tedne čim več revnih in slabotnih otrok k morju. V to svrhu prireja s prijaznim sodelovanjem tukajšnjih in zunanjih dam dne 1. maja evetlični dan. V Tržiču, izrazito industrijskem kraju imamo premalo solca in sploh ne primerne vode, kjer bi se deca mogla kopati in gibanje na prostem. Kako naj deca dobi čez počitnice primerno okrepčilo? Edino na ta način, da gre tja, kjer je več solca, kjer je več priložnosti za gibanje na prostem. Da bo tudi revnim dana možnost uživati naravna okrepčila, segajte pridno po cvetlicah na cvetlični dan! Vsak najmanjši dar je dobrodošel.

— **Razpis treh senzalskih mest.** Ljubljanska borza razpisuje 3 senzalska mesta za devizni in valutni odepel. Reflektanti morajo predložiti dokazila o jugoslovanskem državljanstvu, o polnoletnosti, o dosedanjih neoporečnosti, o svobodnem oskrbovanju lastne imovine, o dovršenih trgovskih študijah in večletni primerni praksi, o mešetarstnem izpitu ter o znanju jezikov. Kavgija znaša 75 tisoč Din in ostane vezana do preteka 6 mesecev po izstopu iz službe. Ponudbe je dostaviti do 10. maja tajništvu Ljubljanske borze, kjer se dobijo tudi vse potrebne informacije.

— **Poziv planincem!** Strašna nesreča je zadela vas Rovišče pod Sv. Goro. Od preteklega torka na sredo je namreč izbruhnil požar in upepelil 5 posestnikov domove. Potrebni so nujne pomoči, ker jim je zgorelo vse, kar so imeli. Planinci, ki obiskujete Sv. Goro, naj pripomorejo tem bednim ljudem s tem, da vzamejo s seboj za nje kako staro obleko in obutev event. dajo tudi denarno pomoč. Darove sprejema tudi pisarna SPD v Ljubljani, Selenburgova ulica št. 7.

— **Nujno pokončevanje hrošča.** Veliki župan objavlja razglas, iz katerega posamezniki: Ker imamo letos hroščeveto leto, bo nastopil hrošč skoro v vseh občinah v ogromni množini. Predstojniki občin imajo skrbeti in pravočasno ukreniti vse potrebno, da ga posamezniki s vsemi svojimi silami pokončujejo. Ker je uspeh zagotovljen samo s skupnim zatiranjem, je vsak posestnik in zakupnik dolžan sodelovati pri tej akciji. Zatiranje hrošča se vrši na ta način, da se ob jutranjih urah, a pri oblačnem vremenu tudi ves dan stresa hrošči iz dreves v razgrnjene rjuhe ter se nato poberejo v vreče in porije. Tako uničeni hrošči se porabijo za kompost, a ponekod jih tudi suše in potem porabljajo kot krmo za prašiče ali kokoši. Občinski predstojniki lahko pritegnejo sporazumno s šolsko oblastjo tudi šolsko mladino k sodelovanju pri zatiranju. Za izvedbo te navedbe so občinski predstojniki osebno odgovorni. Vsako opuščanje dolžnosti se kaznuje z denarno globo do 200 Din, s katero se kaznujejo tudi oni posestniki, ki se bodo upirali županskim odredbam. Razen tega bodo morali plačati stroške za zatiranje hrošča, ki se bo v takem primeru izvršilo od strani občinskega urada.

— **Potres v Brodu.** V noči od četrta na petek so v Brodu na Savi ob 1.16 čutili tri potresne sunka. Potres je bil valovit in je prišel od juga proti severu. Škoda ni bila, le na eni hiši je popokalo zidovje. To je tekom kratkega razdobja že drugi potres v Brodu.

— **Pokrajinski zbor Jugoslovanske Matice** se vrši jutri v nedeljo, dne 24. t. m. ob 10. dopoldne v mestni posvetovalnici na magistratu. Občni zbor je strogo zaupen in imajo pravico prisostvovati istemu le delegati posameznih podružnic. Če se kdo ljubljanskih članov hoče udeležiti te zbornice, naj pride danes ob 2. do 3. v pisarno Jugoslovanske Matice po tozadevno izkaznico. Brez izkaznice, izdane od pokrajinskega odbora, ni vstop v dvorano nikomur dovoljen.

— **Vandalizem na izletih.** Pišejo nam: Velikonočne praznike je izkoristilo na tisoče izletnikov, predvsem ljubljancev, ki so jo večinoma mahnil na Šmarno goru in Sv. Katarino. Na žalost so se izletniki tudi to pot vedli tako, da ne moremo mirno preko tega početja. Na Sv. Katarini je bilo v ponedeljek več sto turistov, katerih večina pa se je vedla tako brezobzirno in surovo, da so se pravi turisti zgrazali. Nekateri so prišli že pijani na planine, kjer so se valjali, vriskali, prekinjali in prepevali. ruvali količe in na več krajih zažgali gozd. Vsaka dobra beseda je bila pri teh divjakih bob v steno! Kdor se je drznil ziniti kako besedo, je bil celo v nevarnosti, da ga vandali pretepo. Z zažiganjem gozda so ti laži - turisti ogrožali tudi življenje ostalih izletnikov. Tako se

je neka družina jedva rešila iz gorečega gozda. Značilno za početje gotovih izletnikov je, da so kmetije na Sv. Katarini in okolici izjavili, da bodo odslej vsakega turista nagnali s kolt. Skrajni čas bi bil, da se napravi divljanju posurovelih izletnikov konec.

— **Urejeno prebavo in zdravo kri** dosežemo z vsakdanjo rabo pol kupice prirodne grenčice »Franz - Josef«. Strokovni zdravniki za motenje prehranjevanja hvalejo vodo Franz - Josef, ker vzpodbuja delovanje želodca in črevesa, poživlja prebnavljanje, poživlja kri in omiljuje razdražljivost živcev.

— **Slov. plan. društvo** opozarja vse svoje člane in pristaše na predavanje dr. Kugyja iz Trsta v petek 29. aprila v dvorani hotela Union ob 8. uri zvečer. Ker je dr. Kugy znan alpinist, ki je nam pridobil s svojimi predavanji o naših planinah po Nemčiji in Avstriji mnogo simpatij in ker je to predavanje zadnje v tej sezoni, upamo, da se bodo odzvali temu vabilu vsi planinci.

— **Orožnik pod brzovlakom.** Na progi blizu postaje Čeletovci v Sremsu so našli strašno razmesarjeno truplo orožnika Dragotina Mikela, ki je služboval v Vrhpolju. Kolesa brzovlaka so mu tisto noč zdrobila glavo in truplo razsekala na komade. Ker za samomor ni našli razlogov, je mladi orožnik kaplar bržčas postal žrtev svoje službe ali pa nevednosti.

— **Tuberkuloza med muslimani.** V Sarajevu je v prvih treh mesecih letošnjega leta umrlo na jetiki 50 oseb. Skoro vsi bolniki so stanovali v vlažnih in zamračenih stanovanjih, kamor radi stare turške konstrukcije hiš ni prišlo solnce. Zato je med umrlimi daleko pretežno število muslimanov in med temi večinoma ženske, ki po stari konservativnosti še vedno židjo v temnih haremih.

— **Pogreb zagrebškega docenta Mandla,** ki se je o veliki noči ponesrečil na Biokovu pri Splitu, se je vršil večer popoldne v Zagrebu ob številni navzočnosti občinstva. Pogreba so se poleg hrvatskega planinskega kluba »Sljemena« udeležili tudi člani »Runolista« in HPD, nadalje hrvatski smučarski klub, strokovna organizacija jugoslovanskih glasbenikov, zastopniki gledališke orkestra in druge korporacije, zastopniki oblasti, general Malešević ter številni vseučiliški profesorji in zastopniki kulturnih zavodov. Častno spremstvo je tvoril odepel podoficirske šole. Vencev je bilo veliko število. Poslovilni govori na grobu so občinstvo prevzeli z globoko žalostjo za nesrečno žrtvijo ljubnezi do planinskega sveta.

— **Turizem** je začel napredovati tudi v ravni Vojvodini. V Velikem Bečkereku so osnovali klub »Frška gor«, ki bo skrbel za izlete in pospeševanje tujski promet. Po možnosti se bo osnovala podružnica »Putnik«. Mestna uprava je pripravljena nuditi potnikom razne ugodnosti.

— **Zopet aretacija oblastnega poslanca.** Iz Cetinja poročajo, da je poglavar peškega ereza dal aretirati oblastnega poslanca in župana novoselske občine Jevrema Mališića. Ugotovljeno so njegove zveze z odmetniki, razen tega je zagrešil več prestopkov zoper uradovanje javnih funkcionarjev.

— **Smrt dijaka radi knjige.** Četrtošolec Milan Milosavljević se je podal peš iz Kragujevca v domačo vas Čestir na velikonočne počitnice. Spotoma se je obesil na avtobus, ki vozi med Kragujevcem in Kraljevom. Iz rok mu je padla knjiga in Milan je tako nesrečno segel za njo, da je padel pod zadnje kolo, ki mu je zdrobilo obe nogi. V strašnih mukah je dijak še tisti popoldan izdihnil.

— **Izredno hiter razvoj tujskega prometa** na našem Primorju nam potrjuje, kako srečno misel je imelo društvo »Skrb za mladino«, ko je kupilo stavbišče za dežji dom v Aleksandrovcem na otoku Krku. Pred par leti se je nepoznan kraj, je v poslednjih letih zaslovel kot najprijetnejše slovensko letovišče. Imenovano društvo se še neumorno trudi, da čim prej prične s stavbo. V ta namen se vrši v nedeljo 24. t. m. tombola. Vabimo cenj. občinstvo, da to akcijo po svojih močeh podpre ter pridno kupuje tombolke karte.

— **Pisalni stroji in pisalni stroji so dvojci.** In ako Vam tisočkrat nasprotno zatrjujejo - ne dajte se speljati na led. Poskusite, da se pripravite, vse stroje, ki so v prometu, kolikor mogoče natančno in potem volite. — Res je, kdor mora izbrati, se mora tudi mučiti. Pa navzlec vsemu. Rajši se mučite nekoliko ur z izbiranjem, kakor leta in leta s strojem, ki Vas ne zadovoljuje. Ako si pa vsekakor hočete prihraniti izbiranje in muko, lahko prav tako mirno, kakor bi bili poskusili vse stroje, naročite »na slepo« »Continental«. S tem ste si kupili desetletja trajajoče veselje. Samoprodaja: Ivan Legat, specialni mehanik, Maribor. Vetrinjska ulica 30, tel. int. št. 434.

— **Občni zbor »Jugoslov. - češkoslov. Lige»** v Ljubljani, ki bi se moral vršiti v ponedeljek 25. t. m., se je radi nepredvidenih zaprek (predavanje dr. Kugyja) moral odgoditi. Vrši si teden dni kasneje, to je 2. maja ob 20. v restavraciji Zvezda.

rasuševalno sredstvo

Iz Ljubljane

— **Iz Odhoda generala Tripkovića.** Včeraj popoldne je odpotoval pomočnik komandanta dravske divizijske oblasti general Sava Tripković z brzovlakom na svoje novo službeno mesto na Cetinje. Na kolodvoru so se poslovili od njega v imenu ljubljanske garnizije divizionar general Kalafatić z oficirskim zborom, komandant 8. orožniškega polka podpolkovnik Manigodić, veliki župan dr. Vodopivec, vladni komisar mestne občine dr. Mencinger in delegacija Kola jahačev in vozačev.

— **Iz Odhoda načelnika sodnega oddelka dravske divizijske oblasti.** Kakor izvem, odide 27. t. m. iz Ljubljane na svoje novo službeno mesto v Zagrebu načelnik sodnega oddelka dravske divizijske oblasti gospod major Sava Marković, znan v Ljubljani po svoji izredni ljubeznivosti, konciljantnosti in strokovni zmožnosti. Gospod major Marković je ves čas svojega službovanja v Ljubljani deloval na to, da so bili odnosi med civilnim prebivalstvom in vojaškimi oblastmi kar najboljši in je opetovano uspešno posredoval pri civilnih sporih med vojaško upravo in zasebniki. Neumorno in vestno se je posvetil proučevanju tukašnjih pravnih odnosov in v splošnem razumevanju naših razmer je znal povzročiti neurejene prilike tako urediti, da je vedno dosegel popoln uspeh. Naj bo prepričan, da ga ohrani Ljubljana v najboljšem spominu.

— **Iz Jubitelj dela.** 21. aprila je slavil zdrav in čil v krogu svojih sinov in hčera ter ožjih prijateljev g. Ivan Haviček, upokojeni brzojavni in telefonski mojster v Ljubljani, 70letnico rojstva. Služboval je v državni službi polnih 40 let kot vojak, orožnik ter brzojavni in telefonski mojster, za to so mu pa dali kronsko pokojnino, s katero bi ne mogel preživljati svoje rodbine, ako bi ga ne podpirali deloma njegovi sinovi.

— **Iz Sedemletnica krvavih dogodkov na Zaloški cesti.** Jutri, 24. t. m., se bo ljubljansko delavstvo z bridkostjo spominjalo krvavih dogodkov na Zaloški cesti, kjer je povodom splošne železničarske stavke leta 1920, padlo pod svinčenkami 11 delavcev.

— **Iz Ljubljanski trg.** Današnji sobotni tržni dan je bil prav živahen. Tudi krompirjev trg pred Mestnim domom je bil dobro založen z blagom. Bilo je okoli 60 velikih voz krompirja, večinoma z Gorenjske. Zanimivo je, da so cene vsled velike ponudbe začele zelo padati. Dočim so bile v prejšnjih mesecih, ko je vladalo na trgu delno pomanjkanje krompirja, cene v stalnem naraščanju in so dosegle celo 2.25 Din za kg, so vsled obilice blaga sedaj padle celo na 1.25 do 1.50 Din kg na delo. Na trg so bila danes prinešena menda zadnja domača jabolka v prav mali množini. Cene naravno visoke in sicer 8 do 10 Din za kilogram. Na trgu drugače ni nikake novize. Tržne cene so ostale od 15. t. m. dalje neizpremenjene.

— **Iz Kataster ljubljanskih psov.** V I. četrtletju tega leta je izdal popisovalni urad mestnega magistrata ljubljanskim lastnikom psov 1065 pasjih znamk za leto 1927 (po Din 100) ter 17 duplikatov pasjih znamk (po Din 10). Do dne 31. marca 1927 je bilo v Ljubljani oproščenih plačila pasje takse za tekoče leto 107 lastnikov psov-čuvajev. Skupno je bilo torej koncem prvega četrtletja t. l. vpisanih v katastru popisovalnega urada mestnega magistrata 1162 ljubljanskih psov.

— **Iz Namesto venca na krsto blagopokojne ge. Fialove** je daroval g. Viljem Bizjak, parna pekarna v Ljubljani, 500 Din Podpornemu društvu slepih. Za ta plemeniti dar se odbor najiskrenejše zahvaljuje.

— **Iz Kopalnice v hotelu »Slon«** ostane od ponedeljka 25. t. m. nadalje do preklica zaprta.

— **Iz Promenadni koncert muzike Dravske divizijske oblasti v Zvezdi** v nedeljo 24. t. m. ob 11. uri. Spored: 1.) Stolc: Marš prezidenta Masaryka. 2.) Strauss: Uvertura »Princ Methusalem«. 3.) Parma: »Zlatorog«. 4.) Balfe: Arlia iz opere »Falstaff«. 5.) Sedlaček: »Za moje prijatelje«. Srbski potpuri. — Dirigent dr. Jos. Čerin.

— **Iz Samo danes in jutri je še čas,** da si nabavite tablico za nedeljsko tombolo društva »Skrb za mladino«. Dobite si lahko s tem eno izmed krasnih daril, ki so izločena v veletrgovinah Mayer in Urbanec. Obenem pa storite s tem dobro delo, ker podprete šolekoljubno akcijo društva Skrb za mladino. Društvo je namreč kupilo lepo stavbišče v Aleksandrovcem na otoku Krku, kjer se razvijajo prave slovenske počitniške kolonije in kjer hoče tudi imenovano društvo zgraditi svoj dežji dom. Za zgradbo je namenjen tudi ves dobiček tombole, ki jo zato občinstvu res toplo priporočamo.

— **Iz Nesreča.** France Pegan, vratar v tovarni Dragotina Hribarja na Zaloški cesti, je včeraj popoldne rezal s cirkularno drva. Pri tem je hotela nesreča, da mu je cirkularka odrezala kazalec in srednec na levi roki. Z osebnim avtomobilom Dragotina Hribarja so ga prepeljali v javno bolnico.

— **Iz Velika izbira raznega perila, modnih bluz, nogavic, vezene** se dobi po priznani nizkih cenah pri Igu Zargl, Ljubljana, Sv. Petra cesta.

— **Iz Tedensko dobajajo krasne pomladanske bluze:** M. Kristof-Bučar, Stari trg 9, Ljubljana.

— **Iz Savez trezvene mladeži.** Danes ob 17. se vršilo izpiti iz alkoholnega vprašanja v Akademskem kolegiju, ob 18. se pa vrši kurz za višješolce. Po kurzu seja ožega odbora.

— **Iz Predavanje na univerzi.** V ponedeljek 25. t. m. ob 6. zvečer bo predaval na univerzi v balkonski dvorani odlični francoski znanstvenik prof. Jacques Zeiller o Dioklecijanovi palači v Splitu. Vstop prost.

«ITO» zobna pasta najboljša.

— **Iz Amundsenov polet na Severni tečaj 1. 1925.** Premijero tega filma predvaja ZKD danes in jutri dne 23. in 24. t. m. v kinu Matici na kar občinstvo ponovno opozarjamo. Film podaja zanimive epizode iz giantske borbe človeštva za osvojitve najsevernejše točke naše zemeljske oble. Poleg tega je na sporedu še poučni film o Južni Ameriki. Današnja predstava ob 14.30 je vsled nedeljskih izletnikov namenjena splošno vsej publiki in ne le mladini. Nedeljske predstave ob 9.30 in 11 dopoldne. Preskrbite si vstopnice čimprej z ozirom na splošno zanimanje za ta spored. Cene običajne 2 in 4 Din.

— **Iz Tajništva ZKD Ljubljana.** »Kulturni dan« v Ljubljani je prestavljen na nedeljo 15. maja, kar društvom tem potom sporočamo. Predpriprave pa se vrše še naprej na enak način, vsled česar naprosmo vsa včlanjena društva, da nam javijo čimprej imena in naslove vseh sodelavcev. Naj ne bo nobenega naprednega društva, ki bi se naši akciji ne odzvalo in ne pripomoglo k uspehu.

— **Iz Starešinska organizacija Preporoda** priredi danes v soboto 23. t. m. ob 20. uri svojo tradicionalno akademijo pod pokroviteljstvom častnega damskega komiteja. Po akademiji ples. Vstopnine ni. Prireditve se bo vršila v dvorani Naprednega dijaškega doma (bivša arena Narod. doma).

— **Iz Drobni policijske kronike.** Policija je prišla in zaprla nekega postopača in berača, dalje je danes jutraj stražnik prišel na Vodnikovem trgu mladega postopača ter ga privedel pred policijskega komisarja. Po dolgem času je policija zopet prišla neko deklico radi vlačuganja. Mala Anica je po težkih avanturah prišla iz Zagreba v Ljubljano ter skušala tu poiskati svojega ljubčka. Zaprla so jo. Prijavljen je poskušen vlom v Udmatu, dalje poškodba lastne gradbene direkcije. Škoda 200 Din. Noč je bila po daljšem odmoru zopet nemirna. Ovađenih je 6 ponočnjakov radi kajenja nočnega miru. Trije sladoleparji so ovađeni radi prestopka obnega reda, štirje vozniki radi cestnopolijskega reda in trije avtomobilisti radi avtopredpisov.

— **Iz Poskušen vlom.** Nocoj je vdrl neznan vlomilec v gospodarsko poslopje posestnika Franceta Slovšeta v Razlagovi ulici. Najbrže je imel namen odnesti konjsko opremo ali pa so se mu silile cedile po prekanem mesu, ki je viselo v podstrešju gospodarskega poslopja. Neznane se je že spizljal v notranjost poslopja, toda pesčeval je opozorilo domače na tuji poset in je lajal neprestano tako, do so postali domači pozorni na vlomilca, ki je še pravčasno pobegnil.

— **Ugoden nakup nogavic,** vezene in žepnih robcev je pri O. Dobeic, Pred Škofijo št. 15.

— **Pri nakupu pestenih zahtevajte vedno** in povsod samo »Pekatec«, ki prekašajo po okusu in kakovosti vse druge.

Iz Celja

— **Celjsko pevsko društvo** priredi v soboto dne 7. maja zvečer v veliki dvorani Celjskega doma prvi letošnji koncert. Po dolgem času je društvo oživel k novemu življenju in šteje danes 70 pevk in pevcev.

— **Udruženje vojnih invalidov v Celju** priredi tudi letos dne 6. junija svojo veliko tombolo. Z dohodki te tombole podpira društvo svoje najrevnejše člane. Dobitki bodo lepi, občinstvo pa se prosi, da pridno sega po kartah, ki so v razprodaji v trafikah po 3 Din komad.

— **Nočno lekarniško službo** opravlja ta teden lekarna »Pri Orlu« na Glavnem trgu.

— **Zidanje enostanovanjskih hiš** na hribu Sv. Jožeta se pridno nadaljuje. Pod streho so sedaj že štiri hiše, dve novi pa se zopet gradita.

— **Hvalevredno delovanje Olepševalnega društva.** Olepševalno društvo prav marljivo deluje. Preureja se mestni park, ki bo zadobil popolnoma drugo lice. Uredile so se tudi po istem nove klopi, kakor tudi po gozdu Reiterjevega hriba. Uredili so se tudi nasadi pri kolodvoru in drugod.

Iz Maribora

— **m Gradbena akcija mestne občine.** Občinski svet je na svoji zadnji seji soglasno sklenil, da zgradi še tekom letošnjega leta dve večji stanovanjski hiši poleg že obstoječe občinske hiše v Smetanovi ulici. Gradbeni stroški so proračunani na šest milijonov dinarjev. Posojilo bo najela občina deloma pri Mestni hranilnici v Kranju, deloma pa pri Spodnjeistajerski ljudski posojilnici v Mariboru po 8, odnosno 9% za dobo 10 let. Na ta način bo dobil Maribor zopet okrog 30 novih stanovanj. Glede na veliko pomanjkanje malih stanovanj je občinski svet sklenil, da bodo v novih hišah predvsem enosobna stanovanja.

— **m Volilni imeniki** za občinske, oblastne in skupščinske volitve so od sodišča potrjeni in v uradnih urah razgrnjeni pri mestnem magistratu vsakomur na vpogled. Vsakdo ima pravico zahtevati, bodisi zase ali za koga drugega popravek, vpis ali izbris Vsi, ki so pri zadnjih volitvah opazili, da niso vpisani, naj se sedaj pobrigajo za vpis.

— **m Občni zbor Jugoslovanske Matice** v Mariboru se je vršil minulo sredo ob lepi udeležbi članstva. Poročila posameznih funkcionarjev so bila soglasno sprejeta. V odbor so bili izvoljeni večinoma dosedanja člani in sicer za predsednika g. S. Dečela, za tajnika g. Brandtner in za blagajnika g. Doležal. Mariborska podružnica JM. je ena najagilnejših in je v minulem letu dosegla prav razveseljive uspehe.

— **m Železniški predor pri Laitersbergu** je že v tako slabem stanju, da se je sadi kake nesreče, ako ne bo kmalu popravljen. Kadarkoli privozi kak težji vlak, se krusi strop, ki kaže ponekod že prav nevarne razpoke. Vsled pomanjkanja kredit-

tov se predor že več let sem ne popravlja tako, kakor bi bilo potrebno. Eventualna nesreča v predoru bi imela katastrofalne posledice, ker bi bil onemogočen vsak promet na progi Gradec - Maribor in bi morali vsi mednarodni vlaki, ki pasirajo to progo, kreniti po drugih progah, s čemur bi bil škodovan zlasti Maribor v turško-prometnem oziru. Upamo, da bodo odgovorni činitelji pravočasno poskrbeli za potrebna popravila, da ne bomo v inozemstvu uživali slave, da puščamo železnice razpadati.

— **m Nesreča pri delu.** V Linhartovi ulici je neki monter popravljal električno napeljav. Pri tem je postalak tako ne previdno, da je prišel v dotiko s tokom visoke napetosti. Dobil je na rokah in na obrazu težke opekline in so ga morali takoj prepeleti v bolnico.

Slovenski industrijci in ljubljanska zbornica

Pozivom na brzojavno sporočilo, katero ste objavili v cenjenem Vašem listu št. 90 od 22. aprila t. l. pod naslovom »Slovenski industrijci in ljubljanska zbornica«, prosimo za blagohotno objavo tega našega pisma. Gospod minister trgovine in industrije ni mogel dne 20. t. m. prejeti spomenice Zveze industrijcev v zadevi ljubljanske Zbornice, ker se taka spomenica sploh ni poslala. Zveza industrijcev je svoje stališče glede volilnega reda za ljubljansko zbornico točno označila v resoluciji, sprejeti na odborov seji od 8. aprila t. l. Resolucija se je objavila v dnevnikih. Šele dne 21. aprila t. l. se je ta resolucija s posebnimi pismi poslala pristojnim gospodom ministrom in so se ta pisma predala glavni pošti v Ljubljani na večer dne 21. t. m. Kakor v poslovanju ljubljanske zbornice ne smejo prevladati vplivi političnih strank, tako naj se vrši razprava o ustroju Zbornice neodvisno od dnevnih politik. Dosednja ne temu ni Zveza industrijcev nikjer izrazila očitkov proti kateri politični stranki, marveč je svoje stališče podpirala zgolj s stvarnimi argumenti. Končno navajamo, da Zveza industrijcev ni delegirala deputacije ali zastopnika, ki naj gospodu ministru trgovine in industrije v njenem imenu poroča glede novega volilnega reda ljubljanske Zbornice.

Blagovolitve sprejeti izraze našega veleposlovstva

Zveza industrijcev na slovenskem ozemlju.

najboljše, najtrpežnejše, zato najcenejše

Kongres sovjetov SSSR

Najvažnejši dogodek v sovjetski Rusiji je vsakoletni kongres sovjetov iz vse države. Letošnji kongres se vrši te dni v Moskvi. Značilno je, da ti kongresi skoraj nikdar ne prinesejo kakšnega iznenadenja, kar je pač pripisovati dejstvu, da so do podrobnosti pripravljeni in vsak govor, vsaka izjava se že poprej redigira na sejah posebnih sekcij in odborov, tako da ne more dati povoda za kako dvomno in sovjetski politiki škodljivo tolmačenje.

Letošnji kongres je imel malone popolnoma gospodarski značaj. Politična vprašanja so stopila v ozadje, deloma pa je tudi notranja ureditev države v svojih temeljih že dovršena in se tičejo politična vprašanja zgolj še posebnih podrobnosti in prehodnih problemov, dočim postajajo gospodarska vprašanja od dne akutnejša in zahtevajo nujno rešitev. Radi tega je bil IV. kongres sovjetov posvečen predvsem gospodarskim vprašanjem in se je bavil zlasti z zadevami ruske industrije in trgovine, ki preživljata težko krizo.

Razvoj ruskega gospodarstva, zlasti pa industrije in trgovine je zelo počasen in ni v skladu s potrebami obsežne države, ki je v tem pogledu slej ko prej še vedno navezana na uvoz iz inozemstva. Na eni strani primanjkuje surovin, ki se ne eksploatirajo v dovoljni meri doma, na drugi strani pa je tehnična ureditev industrije že tako zastarela, da ne odgovarja več današnjim potrebam in ne dopušča racionalnega izkoriščanja naravnega bogastva zemlje. Pretežna večina ruskih industrijskih podjetij si mora nabaviti popolnoma nove stroje in ostale tehnične pripomočke, ako hoče povečati produkcijo sorazmerno z naraščajočo potrebo. Radi tega se je kongres obširno bavil z vprašanjem finančnih sredstev, ki so predvsem potrebna za obnovo industrije in eporedno žnjo tudi ruske trgovine. Ruska trgovina je v največji meri omejena na uvoz iz inozemstva, vsled česar je trgovska bilanca visoko pasivna. Kongres je obširno razpravljal o tem, kako bi se znižal uvoz, a povečal izvoz, na drugi strani pa se znižale cene v notranjosti države same, ker je vladajoča dragnja eden glavnih vzrokov krize v trgovini. Kongres je sprejel tozadevno obširno resolucijo, ki kaževala celo vrsto ukrepov. Med drugim se predvideva tudi sklenitev trgovinskih pogodb z različni državami in ne v zadnji vrsti z Jugoslavijo, čim bodo vzpostavljeni redni odnosi.

Sveda pa se bavi kongres tudi s političnimi problemi, zlasti pa z zunanje-političnimi vprašanji, ki so bač sedaj v Rusiji najakutnejša. Dogodki na Kitajskem, protiruska fronta, ki si jo prizadeva ustvariti Anglija, oboroževanje armade in razni notranje-politični problemi so vprašanja, ki ne zanimajo samo Moskve, marveč vso sovjetsko Rusijo in njene sosede. Zasedanje kongresa bo trajalo še več dni.

Podpirajte

podporno društvo slepih

--- Moda --- Moderni dežni plašči za poletno sezono

Ljubljankarke so ob nastopu solnca pomlad po velikonočnih praznikih odložile svoje nove plašče, ki so jim v letošnji deževni eri 40 mučnikov izkazali precej usluge. Toda letos bodo se čisto segle po njih, ako se obistinijo napovedi meteorologov, ki prerokujejo deževno leto.

Vsekakor je dejstvo, da so se modni saloni letos v obilni meri založili za dežnimi plašči in nudijo najrazličnejšo izbiro s sugestivno prepričevalnostjo: — Ako se nimate dežnega plašča,

si ga takoj nabavite. Leto je dolgo, vremena se menjajo!

V kroju modernih dežnih plaščev se točno loči francoski in angleški stil. Prvi je eleganten z modnimi podrobnostmi in pripomočki, k so se uveljavili pri vseh pariških plaščih, drugi je v svojem ravnom kroju enostavnejši in praktičnejši. Materijal pa je sličen. Posebno priljubljena so srebrnkasto siva impregnirana blaga z rdečkastimi črtami kvadrati.

Ženska in starost

Ljudje radi vzdihujejo po starih časih, pri tem pa pozabljajo, da nam nudi naša doba mnogo ugodnosti, o katerih se našim prednikom pred sto leti niti sanjalo ni. Prednost naše dobe pred stariji časi je že v tem, da se ljudje zdaj ne starajo tako hitro kakor prejšnje čase. Kar pogledate naše penzioniste in jih primerjate s prejšnjimi. Pred 25 leti je bil penzionist starček, ki je že obratunal z življenjem in čakal samo še na smrt, v kateri je videl odrešenika. V današnjih časih pa vidimo priletne vpojke kot sportnike, turiste, kolesarje, itd. Svetovna vojna je vzela starejši generaciji najlepša leta. Med vojno sploh ni bilo pravega življenja in zato se ne smemo čuditi, da skušajo starejši gospodje nadomestiti to, kar so med vojno zamudili.

Pred 50 leti je bila znana francoska lepota Ninon de Lenclos unikum, ker je ohranila svežost do 50. leta. Bila je taka redkost, da je prišlo njeno ime celo v leksikon, kajti v njeni dobi so bile 30-letne ženske že starke. Naše ženske pa izgledajo s 40 leti mlajše, kakor so izgledale pred 20 leti 30 letne ženske. Mnogi mislijo, da je to vpliv mode, kratkih kril, kratkih las, itd. Deloma imajo prav. Z druge strani pa moramo priznati, da bi nobeno krilo in nobena frizura ne pomagala, ako bi starejše ženske ne imele dobro ohranjenih vitkih postav in gladke kože, na kateri se sledovi starosti ne poznajo. Pri ženskah naše dobe gre roko v roki s svežostjo telesa tudi svežost duha in sil.

V prejšnjih časih so imele ženske s 25. letom za seboj že briske izkušnje. Možile so se navadno s 16. ali 17. letom, tako da so imele v najlepših letih že kopico otrok, za katere so morale skrbeti. Zdaj je ženska v teh letih še prosta, vesela in brezskrbna in nikomur ne pride na misel, da bi jo smatral za staro devico.

Široka krila

Letošnja moda odgovarja vsem zahtevam mladostne in vitke siluete. Naletijo pa tudi na modele, ki se temu principu protivijo, pa so vendar elegantni in okusni. Pojavila so se namreč široka krila, ki pa se nosijo za enkrat samo k večerni toaleti. Okrašena so z zlatimi ali srebrnimi našivi, na nekaterih pa vidimo kot edini okras velik rož ali ptico.

Široka krila iz tafta so prijetna izprememba večernih toalet, vendar jih pa priporočam modna samo visokim damam. Majhni dami široko krilo ne pristaja. V pasu in na bokih ostane krilo tesno, spodaj se pa razširi v obliki dežnika. Za podlogo se vzame navadno blago drugačne barve, večinoma svetlejše, tako da napravi obleka pri hoji ali pri plesu elegantnejši vtis.

V prejšnjih časih je poznala moda glede kril samo eno parolo. Take anarhije, kot je zavladala glede oblike krila zdaj, baje še ni bilo nikoli. Ženske nosijo krila z eno gubo ob strani, dozdnevno ozka krila, ki se pa med hojo razširijo ter so tako spretno nagubana, da se gube na prvi pogled niti ne vidijo, da val stopiti s svojimi pesmimi pred svet.

No, zavedal sem se, da je to resna stvar in da bi bilo treba prej vse še kritično temeljito pretehtati. Toda tistega časa ni hotelo biti nikoli, da bi bil to storil. — In tako sem odlašal in odlašal, dokler nisem uvidel, da je stvar nekako zamujena. Zakaj kar bi si bilo pred 50 leti priborilo morda kakor toliko še priznava, bi si ga danes ne moglo več. Marsikaj uvažujemo danes samo zaradi tega, ker se je uveljavilo o pravem času! Vsaka doba ima svoj okus in svoje potrebe. Dušnih proizvodov, ki bi imeli za vse veke absolutno vrednost, je ubogo malo!

Razne pesniške oblike: soneti, gazele, trioleti, condeli, siciljanke itd. — komu imponuje dandanes še kaj takega? Sonet se sem ter tja še vpoštevava, vse drugo pa smatram bolj za — igračkane. Danes velja svoboden verz, ki se v njem v istini pesniška sila najbolj lahko pokaže in razmahne. V tem spoznanju sem izročil tiste mladostne verzificirane izlive plamenom. Odločil se nisem lahko, a ko je bilo izvršeno, mi je bilo, kakor bi se bil iznebil težkega bremena.

Bil sem prepričan, da sem svoj posel temeljito opravil. A glej, spaka! Ko mi je prinesla pred kratkim služkinja zopet nekaj stare šare izpod strehe, je ležal v neki knjiški popisan listič z nadpisom »Rondele« in letnico 1876. V zbirko tega rondela nisem bil sprejel in zato se je ohranil. Zdel se mi je nabraž prešibek. Tem bolj logično bi bilo, da bi bil storil z njim, kot sem že storil z vsem drugimi. Toda ko sem stvar prečital, je zadobila

lie zložena krila iz delov, ki segajo drug v drugega kakor listi portfelja in končno široka krila, ki jim prerokujejo pariški modni saloni zmagovito prihodnost.

V čem se ženske ne odlikujejo?

Na vseh poljih gospodarskega, kulturnega in političnega življenja se neznatno uveljavlja in povsod najdemo v javnem življenju odlične predstavnice ženskega spola, ki čisto nadkriljujejo moške. Moderne ženske so v borbi za enakopravnost dokazale, da lahko s svojimi zmognostmi, vztrajnostjo in energijo uspešno tekmujejo povsod, kjer so se uveljavljali v prejšnjih časih samo moški. Italijanski diktator je v svoji nedavni izjavi sicer odrekal ženskam sposobnost, da bi se uveljavljale v javnem življenju, toda objektivna kritika njegove izjave se je glasila, da se je mož nekoliko zmotil. Nežni spol je dal človeštvu celo vrsto odličnih pisateljev, pesnic, virtuozin, igralic itd. To dokazuje, da umetnost v najširšem pomenu besede ni samo domena moških, marveč da se znajo uveljaviti v nji tudi ženske. Isto velja za znanost.

Pač pa je ena panoga umetnosti, v kateri ženske daleč zaostajajo za moškimi. Zgodovina kulturnih narodov ne pozna nobene ženske, ki bi se bila odlikovala kot skladateljica. Glasba je, v kolikor se tiče kompozicij, nekaj začarani krog, v katerem se ženska izgubi. Nobena znamenita skladba ne nosi avtorskega imena žene. Ženska, ki je po svoji naravi personifikacija glasbe, večna pesem in mameči ritem, si ne upa vložiti svoje gracije in nežnosti v note ter ji dati izraza v simfonični ali kak drugi skladbi. Vsi dosedanja poskusi, da bi se ženske uveljavile kot skladateljice, so se izjalovili.

Ako pa prečitamo natančno življenjepis znamenitih skladateljev in mojstrov nesmrtnih glasbenih del, se prepričamo, da tudi na tem polju umetnosti ženska posredno sodeluje. Ženska ljubezen in udanost je potisnila ženski marsikateremu slavnemu mojstru tonov pero v roke ter ga je spremljala v njegovih čarobnih glasbenih sanjah. Ženske so dale mnogim svetovnim skladateljem pobudo za njihova dela in in zato zaslužijo tudi v tem pogledu priznanje.

Veseli kotichek

Cvetke iz domačih in tujih logov

Pravičen sodnik.

Malemu Mirkotu so obljubili deset dinarjev, ako bo ves teden priden. Ob poteku tedna ga vpraša oče:

»No, Mirko, kaj misliš, ali si zaslužil obljubljeni desetak?«

Dečko malo pomislil, nato pa se resno odreže:

»Veš kaj, ata, daj mi pet dinarjev.«

Odmev.

»Oče, kaj je to: odmev?«
»Odmev, moj dragi, je edini primer, da ženske nimajo zadnje besede.«

Lahko umiljiva zamenjava.

»Gospa, zgubili ste svoj žalni flor. Evo ga.«

»O joj, saj to je moje krilo.«

Ogledalo.

Učiteljica razlaga učencem prvega razreda, kaj je ogledalo, in vpraša malega junaka:

»No, povej mi, kam moraš pogledati, ako hočeš videti, če si obraz dobro umil.«

»V brisačo.«

Ogrozena dedščina.

»Zakaj zabavljáš na svojega strica? Saj vendar plačnje vse tvoje dolgov.«

»Ravno zato.«

»Kako?«

»Da. Od česa naj pa potem jaz živim?«

Najlepša med ženami

Pestre slike z ameriških lepotnih konkurenc. — Ameriška kopališča nekdanj in danes. — Tekme lepih deklet kot reklama in atrakcija. — Kšeft in lokalni patrijotizem.

Vražji spektakel mora biti na ameriških lepotnih konkurencah. Niti v Evropi že nismo več skromni. V Berlinu je prišlo pri volitvi »kraljice« do škandala, ker si je nepreviden sodnik dovolil glasno sodbo, da takih »ksihtov« še ni videl. V Ameriki pa do škandalov ne pride, ker konkurirajo zares same lepe devotke, pa bila lepota še tako relativen pojem. Ampak spektakel. Da, spektakel radi spektakla. Zato je v Ameriki toliko lepotnih konkurenc.

Ono, kar štejejo Američani med dogodke in napredek, mora biti presenetljivo. Presenetljiv je torej tudi razvoj ameriških kopališč. Še do svetovne vojne je bilo kopališko življenje ob ameriških obalah neznosno dolgočasno. Postava je velevala in policija je nadzorovala moške posebej, ženske posebej. Kalifornija se je prva emancipirala, ker je dala prve plavalce in plavalke, ki jih je po lepih rekordih štela Amerika za svoj ponos. In tako se je pričelo skupno treniranje, ki so se ga z nečim spolom polastili tudi vsemogočni milijonarji v svojih novih kopališčih: Newportu, Floridi, Palmbeachu. In takoj nato je emancipacija prodrla tudi v ogromno ničšansko kopališče Atlantic-City.

Flirt je postal parola. Nu, še pred par leti je policija odmerjala plavalne hlačice in so duhovniki raznih ver in sekt tik ob obali tekmovali v pridigovanju morale. Kopalci so bili kmau sili obojeja in zmagal je evangelijski higijene, soica, zraka, zdravja, lepote in svobode.

Kopališko življenje se je začelo razvijati na široko. Vsa atlantska obala od Massachusettsa do Floride je danes eno samo kopališče. Vzrasli so ogromni hoteli, bioskopi, vile, zabavni lokali, preko noči so se vzgojili krasni parki in uravnanle široke avtomobilske ceste. Konkurenca med podjetniki je ogromna. Treba je torej bilo poskrbeti za atrakcije. In kdo je od Adamovih časov pa do konca sveta poglavitna atrakcija na tem konfuznem svetu? Lepa ženska.

Kopališča so začela z mogočno reklamo napovedovati parade izbranih lepotic v trikoju. To je seveda magnetično pritegnilo moški svet, kateremu je zvesto sledilo ljubezni in možitve željno

ženstvo. Posel je začel uspevati kolosalno. Tako so se torej razvile ameriške lepote konkurence z mamljivimi nazivom: Venus-Contests.

Haló in vpitje so vzbudili prvi nastopi angažiranih lepotic, imenovanih show-girls, ki so se v tankih svilnenih trikotjih sprehajale na obali med špalirjem radovednih množic. Ženska udruga so se zbirala na protestnih mitingih. Ali med tem, ko so skrbipolne ameriške mamice sestavljale moralne spomence na vlado in policijo, so se njihove hčerke že vse navdušene vdajale novi senzaciji in pospeševale konkurenco lepotic konkurenc, da je bilo veselje.

Danes si ne morete predstavljati ameriškega kopališča brez Venus-Contesta. Gardo poklicnih lepotic so že davno nadomestile neštete zavistne sportnice in ambiciozne amaterke. Lepotna tekmovalnica so postala nekoliko — ampak res le nekoliko — bolj decentna, zato pa številnejša, uspešnejša in pred vsem za kopališke podjetnike cenejša, ker gledalce privablja poleg splošne radovednosti tudi lokalno in regionalno slavohelepe.

In kandidirajo predstavnice posameznih mest, pokrajin in držav. Mnogi gledalci se kakor pri vseh tekmah in igrah delijo v različne tabore, ki razvijajo živalno agitacijo za svojo favorito. Vstopnice in glasovnice se včasih prodajajo po pravih borznih cenah, navdušenju in vpitju ni kraja. Sodniki so kakor na žerjavi, dokler zmagovalka ne prejme pokala in se v zamorčevi karijeri popelje naokrog.

In če se zgodi, da Miss Yonkers zmagaja nad Miss Filadelfijo, se brzojavno obveščeno mesto Yonkers tisto noč opaja v zmagoslavju in zabranjeni pijači. Kar znači: Ako te dni pri svetovnem lepotnem spektaklu v Galvestonu zmagala Miss Amerika, gospodična Frina, bo še tisto noč pijana vsa suha Amerika...

Nu, tako huda vsa stvar zopet ni, toda eno se ne da tajiti: ameriška dekleta postajajo od leta do leta lepša, telesno popolnejša. V tem je neverjeten uspeh slavohelepnih prizadevanj in to smo hoteli povedati.

Američanke beže od zakonskih mož

Ameriški moralisti bijejo plat zvona in pozivajo oblasti, naj nemudoma ukreduje vse potrebno, da se prepreči stalno naraščajoče število razporkov. Mlade Američanke nočejo nositi bremen zakonskega življenja, ker so prišle v svoji emancipaciji že tako daleč, da hočejo biti tudi v zakonu enakopravne z moškimi, to se pravi, da nočejo opravljati nobenega dela, ki spada v delokrog gospodinj. Konservativni ameriški listi so z veseljem priobčevali dolgovorne članke o razmerah v sovjetski Rusiji in trbili v svet, da bo ruski narod poginil. V Leningradu, ki je na glasu kot najbolj razuzdano mesto, je odpadla lani na 5 zakonov ena razporka. V Ameriki pride ena razporka na vsakih 6 zakonov. Američani torej nimajo pravice kritizirati ruskih razmer.

Rekord v razporkah je dosegla ameriška država Nevada, kjer odpade na vsako poroko ena razporka, najmanj razpork pa je v New Yorku in sicer ena na 24 zakonov. Pravijo, da je iskati vzroka v tem, da tvorijo tretjino newyorškega prebivalstva židje.

Vsaka ameriška država ima v tem pogledu svoje zakone. Država North Carolina razporko sploh ne dovoljuje, dočim je v državi Nevada razporka proti primerni taksi vsakomur dovolje-

na. Mnogi bogati Američani se napotijo v svrhu razpork v Pariz, kjer zakonodaja ni posebno stroga. V Ameriki imajo ženske največjo svobodo. V nobeni drugi državi, razun v sovjetski Rusiji, nimajo ženske toliko pravic, kakor v Ameriki. Poleg tega so ameriške gospodarske razmere take, da je razporka zelo lahka. Mladi ločeni ženi ni treba čakati, kdaj se mož pobriga za njeno eksistenco, ker ima na razpolago vse poklice.

Zanimivo je, da v Ameriki čute v našem smislu sploh ne poznajo. Žet navadno ne dobi od tasta niti fیکا. Oče da hčeri doto v obliki pohištva, avtomobila ali gotovine, toda nobena Američanka še ni izročila dote po poroki svojemu možu. V tem pogledu smatrajo Američanke svoje evropske in azijske sestre za zelo zaostale in podjamrljene. Vse, kar prinese nevesta v dom, ostane celo življenje njena last.

Kljub temu je pa tudi v Ameriki mnogo srečnih zakonov. Neki zdravnik v Philadelphiji je zbral statistične podatke o starosti novoporočencev in ugotovil, da se ženijo Američani večinoma med 25. in 34. Američanke pa med 22. in 29. letom. Največja verjetnost, da se zakonca razideta, je pri onih, ki se ženijo v starosti do 22. leta. Pri starejših so zakonske vezi solidnejše in razporko zato bolj redke.

Darujmo za spomenik kralja Petra Osvoboditelja!

nekaj nemir. Če bi pa le morda...

Ko sem drugi dan hodil po znani stezi v gozdu, se nisem mogel otnesti misli, da danes tudi ona še pride. In res je prišla! Sicer nekoliko pozneje, kot je bila njena navada in tudi ne v tistem hitrem tempu, kot v prejšnjih časih. Bila je videti resna. Ko sva si bila že čisto blizu, ji je padel robec na tla. Priskočil sem in ji ga pobral.

»Lepa hvala!«

»Malenkost, gospodična! Bila mi je prijetna dolžnost.«

»Prepričajni ste!« Ozrla se je naokrog in dostavila: »Ker že govoriva, mi dovolite, da vas za nekaj poprosim!«

»Rad ustrežem vsaki vaši želji, ako je mogoče!«

»Med nama se je bila udomačila neka intimnost...«

»Kako to?«

»No, pogledi, nasmehi — to včas tudi kaj pove! Saj rada priznavam, da sem bila jaz kriva! Kar ste smeli vi, ne bi smela jaz! Sicer pa ne mislite, da je bila to na moji strani sama ko-

ketnost!«

»Ljubezen nemara še manj...«

»Med obema je še nekaj — simp-

tija! A stvar je taka: kar je bilo pred kratkim morda še kolikor toliko odpu-
stljivo, bi zdaj ne bilo več. Prihodnji teden se namreč poročim.«

Moral sem zbrati vso svojo energijo, da sem ohranil mirno kri.

»Ali mar s tistim gospodom, ki sem parkrat videl, da vas je spremljal?«

»Da!«

Dr. Fr. Z.:

Rondel

Ko sem bil mlad, sem kajpakda tudi jaz pesnikoval. Saj bi sicer nikoli mlad ne bil! No zaradi tega pa urednikov leposlovnih listov nisem nikoli nadlegoval. Sicer je bilo res nekoliko mojih verzov natisnjenih, a bolj po zaslugi drugih, ko po moji lastni. Par mojih pesni je poslal Stritarju na Dunaj moj sošolec na gimnaziji, pokojni Luka Pintar. Kako je bil tistikrat vesel, ko jih je videl natisnjen! Vse bolj kot jaz, ki me je pustila vsa stvar precej ravnodušnega. Ako bi bile našle milost njegove lastne kritike, ki jih je bil gotovo tudi nekaj priložil, bi ne bil mogel biti bolj srečen! Bil je blag človek ta Luka, brez vse zavisti in ustrežljiv, kar se je dalo! V peti šoli sva bila, ko je napisal in podpisal zame prošnjo za neko štipendijo. In res sem jo dobil! Morda bi jo bil on, če bi jo bil prosil zase! Sicer je bila majhna, a meni se je neznansko prilagala. Takih prijateljev ni dandanes nemara več! Zares, zlata duša! Ker mi najbrž ne bo dana prilika, da bi se mu kdaj kje drugje oddolžil za njegovo požrtvovalno prijateljstvo, naj mi bo odpuščeno, da sem se ga na tem mestu hvaležno spom-

nil!

No, nekaj mojih stvari v vezani besedi je bilo natisnjenih tudi pozneje v »Li. Zvonu«, a izročil sem jih uredniku šele, ko me je bil zaprosil zanje. Ponujal mu jih nisem. Ne govoril pa bi resnice ako bi trdil, da nisem nikoli namera-

nenadoma neko vrednost zame. Obudil se mi je spomin na majhno epizodico v mojem življenju, ki je povzročila, če tudi samo mimogrede, precejšnje vibriranje v mojem srcu. Ker osebe, ki se je tičejo predmetne vrstice, že davno ni več med živimi in ker se mi zdi, da pri nas nimamo natisnjenih mnogo rondelov, tako da te pesniške oblike morda še marsikdo ne pozna, sem se odločil, da tega kot nekaj kuriozuma objavim. Pred vsem pa naj povem v površnih obrisih zgodbo, ki je vanj zajeta...

Tistikrat sem imel navado, da sem se hodil v tivolski gozd učiti. Stopal sem vedno po eni in isti stezi gor in dol. Prilastil sem si bil neko pravico do nje, ki se mi je zdelo, da jo vsi respektirajo. Le malokdaj se je pripetilo, da je prišel kdo ondi mimo. A nekoč mi je pribrela ona nasproti z drobno knjižico v roki. Lepa brinetka, vitkega stasa, a polnih, dasi bledikastih lic! Njene črne, globoke oči so tajinstveno žarele. Zastrmela sva drug v drugega in oba hkratu sva se nasmehnila. Prišlo je samo od sebe, kar tako! Preden pa sem se prav zavedel, je bila že odhitela. Gledal sem za njo nadejaje se, da se tudi ona ozre. A ni se, kar me je užalilo. Zato pa je drugače dne zopet prišla. Videla sva se odslej skoro sleherni dan, ako je bilo namreč vreme ugodno. In vedno eno in isto: plantič pogled, prijazen nasmev in drugača nič! Nikdar se ni ozrla, nikdar po isti poti vrnila. Samo kratek trenutek blaženosti! Tako je šlo nekaj tednov. Če je kak dan ni bilo, sem mislil, da skoprim. A potem je nenadoma

popolnoma izostala. Kaj se je bilo zgodilo? Ali je obolela? Morda pa niti domaćinka ni in je odpotovala! Kje, kje bi jo mogel videti? Zdaj šele sem vedel, kako sem bil navezan nanjo! Kot izgubljena ovca sem bežal nekaj dni okrog...

Neko nedeljo, ko sem sedel pri kosilu, se mi je hipoma zahotelo, da bi šel proti Savi na izprehod. Kot Dolenjca me je sicer bolj mikala dolenska stran. Vstal sem in se napotil. Ko sem se nekako proti trem vračal, sem nenadoma zapazil, da od mesta sem prihajal. Bila je vdržbi nekega, kakor se mi je pripovedno pogledu zdelo, ne več mlade gospoda in starejše gospe, ki sem sodil, da je njena mati. Razveselil sem se je in v tem svojem veselju sem se ji prostodušno nasmehnil, morda vse bolj kot včas v gozdu. Njej pa se je zresnil obraz in v vidni zadregi je povesila oči.

Začuden sem se ozrl za njo. Pa ne da bi bil ta človek poleg nje kak ženin? No, njegova hoja je bila tako nerodna in kmečka, da se mi je zdelo skoro nemogoče. A prihodnjič sem si ga hotel ogledati tudi od spredaj nekoliko natančneje. Za to se mi je nudila že precej naslednjo nedeljo prilika. Ob istem času in skoro na istem mestu smo se zopet srečali. Tudi to pot sem se ji kar nehotе nasmehnil, potem pa sem se ozrl na njenega spremljevalca. Bil je čokāt človek nelepega, brazgotinastega lica. S temnim pogledom me je premeril od nog do glave in cinično se je smehljaj. Zdelo se mi je, da mora biti najmanj še enkrat starejši od nje. Navzlic temu se me je loteval

To in ono Najbogatejša ženska na svetu

Bajno bogastvo Japonke Suzuki. — Milijarde na račun gladu-
jočih mas. — Konec karijere prebrisane verižnice.

Že večeraj smo poročali o polomu enega največjih japonskih podjetij Suzuki et Comp., ki mu je načelovala najbogatejša žena na svetu ga. Suzuki. Ta finančni krah je povzročil odstop japonske vlade, ker tajna seja državnega sveta pod cesarjevim predsedstvom ni dovolila posojila za sanacijo ogromnega bančnega koncerna. Imetje ge. Suzuki se ceni na 20 do 40 milijonov angleških funtov. Začetkom aprila je prišla tvrdka v finančne težkoče in je morala objaviti, da so ustavljene vse nadaljnje finančne transakcije, kakor tudi odplačilo terjatev. Dolgovi so znašali 50 milijonov angleških funtov, od katerih je bil večji del krit tako, da sanacija ni bila težka. Glavni upnik je bila Formosa banka (Bank of Formosa Taiwan). Vlada, ki ji je načeloval Reidžiro Vakatsuki, je predlagala, naj japonska Narodna banka prisloži Formoski banki na pomoč z zneskom 20 milijonov šterlingov, da bi mogla banka preprečiti polom tvrdke Suzuki et Comp. Da ni bilo vse v redu, je razvidno iz dejstva, da je bil bivši finančni minister Inouje imenovan že poprej predsednikom komisije, ki je imela nalog ugotoviti, pod kakšnimi okolištnostmi je Formosa banka posodila tvrdki Suzuki okrog 400 milijonov jen. Formosa banka je državni zavod in trgovinski minister Katoaka je izjavil, da je vlada pripravljena podpreti banko, odklanja pa finančno podporo tvrdki Suzuki. Državni svet je bil mnenja, da bi pomenila finančna podpora Japonske banke Formoski banki kršitev člena 70. ustave in to je dalo povod, da je vlada demisijsirala.

Največjo pozornost vzbuja pri tem finančnem polomu ga. Jone Suzuki. Pred 26 leti se je pečala samo s svojim gospodinjstvom. Njen mož je umrl in ji zapustil sladkorno tovarno, ki jo je prodajala za 600.000 angleških funtov. S tem denarjem se je začela pečati z velikimi trgovskimi transakcijami,

kar je bilo dotlej na Japonskem izključeno. Ga. Suzuki je prelomila narodno tradicijo ter riskirala svojo čast in življenje. Spekulacije so se ji posrečile in kmalu je ustanovila ogromno trgovsko podjetje. Mreže njenega podjetja so bile razporejene po vsem svetu. Imela je latifundije na Japonskem, na Koreji in v zapadni Indiji. V njenih rokah so bile prostrane sladkorne plantaze, rudniki cinka, svinca in medi, tovarne celuloide, livarne in strojne tovarne, rafinerije spirita, mlinci, tekstilne tovarne, tovarne za kavčuk, pivovarne, cela pristanišča, veliki trgovski parniki, banke in hranilnice. Imela je pisarne v Londonu, Glasgowu, New Yorku, Hong Kongu, Kalkuti, San Franciscu, Seattlu, Madrasu, Manille, Melbourne, Vladivostoku, Berlinu itd. Njena podjetnost je presenetila celo Američane.

Toda njene kupčije niso bile vedno poštene. Med vojno je zaslužila njeno podjetje 10 milijonov angleških funtov. Ga. Suzuki je postala najbolj osovražena ženska na Japonskem. Monopolizirala je nakup riža, ki tvori glavno hrano japonskih siromašnih slojev. Cene riža so rapidno poskočile in siromašni sloji so začeli gladovati. Leta 1918 je bilo ogorčenje ljudskih množic že tako veliko, da so se začele demonstracije proti prebrisani verižnici. Množice so obkolile pisarno tvrdke v Kobe in jo zažgale. Ga. Suzuki je morala pobegniti v središče čajnih plantacij Sizuoka. Pa tudi tu ni bila varna. Brzjavila je nekemu podeželskemu krčmarju in ga prosila, naj bi ji nudil zavetišče. Ko je krčmar zvedel, kdo prosi za zavetišče, je prošnjo energično odklonil. Tedaj je poslala ga. Suzuki notranjemu ministru 100.000 angleških funtov za siromašne sloje. Toda siromaki so odklonili podporo od ženske, ki jih je pustila stradati, da si napolni svoje žepce. Končno je morala za nekaj časa izginiti in šele ko se je val gorčenja polegel, se je zopet pojavila.

lovih Seine. Ko so potegnili zavoj na suho, se je izkazalo, da je v njem telo umorjenega inkasanta. Morilec je zavil truplo v rjuho in je vrget v reko Marne. Glava je bila na več krajih prebita. Umora je bil osumljen delavec Alfonz Nourrice, pri katerem se je inkasant usodnega dne zglasil in ostal v njegovem stanovanju. Policija je osumljena delavca aretirala. Poleg njega je bil aretiran tudi njegov svak Louis Dubois.

Budimpešta se zabava

Kljub gospodarski krizi, ki tare tudi Madžare, je ohranilo življenje v Budimpešti svoje nekdanje lice. Aristokracija razmetava denar po kavarnah in nočnih lokalih, prireja razkošne pojedine in živi kakor je živila pred vojno. Na drugi strani pa vlada med srednjimi in nižjimi sloji veliko pomanjkanje. Za bedne se seveda svet ne zmeini in tako je ohranila Budimpešta svoj stari sloves razuzdanega, vselega mesta.

Senzacija zimske sezone je bilo potovanje znamenite madžarske igralki Sari Fedakove v Ameriko. Fedakova je bila prvotno operetna igralka, ko se je pa prepričala, da gledališka umetnost premalo nese, se je začela zanimati za karijero filmske igralkin in je odpotovala v Ameriko, da bi opozorila nase velike ameriške filmske družbe. Pa je klavno pogorela, ker se razen madžarskih izseljencev ni nihče zmeini za njo.

Največjo pozornost vzbuja madžarska filmska diva Wilma Banky. hčerka budimpeštanskega policijskega stražnika Kancseka. Odpotovala je pred leti v Hollywood, kjer je kmalu zaslovela. Njen oče je zaprosil oblasti, da bi mu dovolile spremeniti svoj priimek na Banky češ da drugače ne bo deležen čestitke slave. Oblasti so njegovi prošnji ugodile. Budimpešta smatra Hollywood za nekako madžarsko kolonijo. Madžari trdijo, da je Villem Fox bivši Wilhem Fuchs iz Sopronja. Tudi Harold Lloyd je baje madžarskega pokolenja.

Slavno mazilo za noge

Pred sodiščem v Ottavi v Severni Ameriki, se je nedavno zagovarjal neki naš rojak. Mož sicer ni imel na vesti nikakega večjega zločina, njegova pregreha je bila v tem, da je kršil sveto prohibicijsko postavbo.

I, no ljudje božji, saj veste kako je, če je človek prijatelj božje kapljice in povrh še trda kranjska korenina. Pa je imel smolo, da so prilibijski agenti snojali po njegovem lokalu in iztaknili pletenico z žganjem ter večjo količino vina. Na sodišču pa se je naš dobri Janez spretno zagovarjal. Dejal je, da je žganje rabil zgolj za masazo nog, češ da je izborno sredstvo proti revmatizmu, vino, hm, vino pa da je pila samo njegova žena, ampak predpisal ga ji je zdravnik. Sodnik pa je bil neveren Tomaž in je dobrega Janeza kaznoval z visoko globo. Naložil mu je sto dolarjev kazni, t. j. 5600 Din, poravnati pa mora tudi vse sodne stroške.

Janez je odšel žalosten iz dvorane in pridružil se je, da ne bo nikdar več mazal nog z žganjem, vsaj takrat ne, kadar bodo agenti zopet snojali...

Največji daljnogled

Sloves, da ima največji daljnogled na svetu, uživa zvezdarna na Mount Wilsonu v Severni Ameriki. Daljnogled ima 250 cm široko odprtino in tvori najvažnejši pripomoček za raziskovanje zvezdnega vseмира.

Rekord ameriške zvezdarne pa bo kmalu potolčen. Bogata zakonca Dina sta začela na svoje stroške graditi najmoderneje opremljeno zvezdarno na 1350 m visokem hribu Saleve v montblanškem pogorju. Zvezdarno bosta nato poklonila francoski državi. Z doline na Saleve grade položno avtomobilno cesto, ki bo končana že letos, nakar prično takoj zidati potrebna poslopja. Glavno zanimivost zvezdarne bo tvoril orjaški teleskop, ki bo ravno š enkrat večji od ameriškega in bo imel 5 m široko odprtino. Da bo daljnogled izgotovljen in opremljen z vsemi pripomočki in po vseh izkušnjah moderne vede, je pač umljivo. Predstavlja bo pravo svetovno čudo in znanstveniki se že vesele, da bodo z njegovo pomočjo lahko razkrili zopet nove tajnosti nebeškega sveta.

Čiščenje zraka v mestih in industrijskih centrih

V mestih, zlasti pa večjih industrijskih centrih se vedno bolj občuti pomanjkanje čistega, zdravega zraka. Vladajoča stanovanjska beda, ki že itak v veliki meri ugonablja ljudsko zdravje, silni mestne uprave tem bolj, da mislijo na to, kako bi nudile mestnemu prebivalstvu dovolj čistega in zdravega, neokuženega zraka. Marsikdo se niti ne zaveda, koliko nesnage, raznih strupenih primesi in drugih zdravju škodljivih snovi vsebuje zrak v večjih mestih, zlasti pa tam, kjer je razvita industrija.

Te dni so se vršili v Budimpešti zanimivi poskusi, ki dajejo jasno sliko o nečistoči mestnega zraka in o potrebi primernih ukrepov za zaščito ljudskega zdravja. Minulo nedeljo so strokovnjaki v Budimpešti preiskali zrak v mestnem področju. Preiskava je ugotovila, da vsebuje zrak nad 1 ha mestnega področja nič manje kot 4 kg razne nesnage. Ker obsega budimpeštanski

teritorij 12.000 ha, sledi iz tega, da je v zraku Budimpešte nič manje kot 50 ton, to je pet velikih tovornih vagonov smeti in nesnage, ki jo morajo mestni prebivalci dnevno vsrkavati. Glavni del te nesnage pa prihaja iz tovarniških dimnikov. Budimpeštanska občina si sedaj prizadeva, da to nadlogo kolikor mogoče omeji. Napravila je več poizkusov z najnovejšimi aparati, ki omogočajo sežiganje vseh v dimu se nahajajočih snovi, pepela, premogovnih drobcev, raznih plinov itd., tako, da odhaja skozi tovarniške dimnike samo še pri sežiganju segret zrak. Poskusi, ki so se vršili pod vodstvom strokovnjakov, so se zelo dobro obnesli. Zato je mestna občina sedaj vsem industrijskim podjetjem izdala nalog, da si najkasneje do 30. junija nabavijo take aparate. Podjetju, ki do tega roka tej zahtevi ne bo zadostilo, se bo zabranilo nadaljno obratovanje.

Vzglede budimpeštanske občine bi bil tudi marsikje pri nas posnemati vredni!

Rimska velika noč

Pred 1. 1870., v dobi papeškega Rima, so se tuji najbolj veselili pogleda na papeža, ki je delil na cvetno nedeljo pred lateransko bazičko tisočim vernikom oljkove vejice. Tuji so radi prisostvovali tudi ceremoniji na veliki četrtki, ko je papež umival dvanajstim starčkom noge, ali pa maši, pri kateri poje pevski zbor sikstinske kapelice, znan v Rimu pod imenom »beli glasovi« (voci bianchi). Po tej maši je papež na trgu Sv. Petra blagoslovljal nepregledne množice vernikov. Vse to se je v novejšem času opustilo. Ostalo je samo nekaj značilnih in originalnih velikonočnih običajev, o katerih tuji po povratku iz Rima radi pripovedujejo svojim znancem.

Najpopularnejši velikonočni običaj je še vedno križeva pot v rimski Colosseum, zvana via Crucis, ki se vrši vsako leto v petek pred velikim tednom. Dolga procesija vernikov se pomika na čelu z rimskimi patriciji in zastopniki vseh duhovniških redov po ulicah v klasični hram krščanskih mučnikov. Procesija se ustavi na 14. postajah križevega pota, zlasti pred srednjim velikim križem, ki so ga postavili lani sredi govorniških ostankov Flavijevega amfiteatra.

Znamenita je bila cvetna nedelja 1. 1513, ko je papež Julij II. določil tudi za poznejše čase svečano procesijo s Piazza del Popolo pod sedmimi triumfalnimi oboki do cerkve Sv. Petra kot praznovo odkritja Floride. V zgodovini se je ohranila tudi cvetna nedelja iz 1. 1586, ko je vladal papež Sikst V. Po jutranji maši so nameravali postaviti na trgu Sv. Petra spominski obelisk. Trg je bil poln vernikov. Pod najstrožjo kaznijo je bilo prepovedano govoriti. Toda mornariški kapetan Brescia iz San Rema je opazil, da so vrvi, s katerimi so dvigali obelisk, tako napete in deloma že natrgane, da se lahko vsak hip pripeti nesreča. Zato je vzkliknil: Aqua alle funi! (»Voda na vrvi!«) Papeževi telesni stražniki so ga aretirali in zaprli. Pozneje je papež uvidel, da je kapitan rešil mnogim ljudem življenje. Zato ga je osvobodil in bogato nagradil. Se dandanašnji prihajajo na cvetno nedeljo kapitanovi potomci iz San Rema v Rim, da izroče papežu veliko, poldrugi meter visoko oljkovo vejo.

Tako zvani veliki teden — settimana santa — se pričinja v Rimu v sredo popoldne, ko se pripravljajo Rimljani na velikonočno pojedino. Letos so oblasti dovolile peči tako zvane panettoni (kolače) iz nemešane bele moke. Zvečer gredo ljudje k maši potem pa na čašo vina. Veliki petek je za Rimljane največji praznik. Zgodaj jutraj postavijo v vseh cerkvah razkošne božje grobove. Popoldne in zvečer hodijo ljudje trumoma od enega božjega groba do drugega. Po cerkvah vlada grobna tišina in še le zvečer zadoni tako zvana agonija velikega petka in večerni stabat.

Na veliko soboto zjutraj se oglasijo zvonovi in duhovniki gredo z ministranti po hišah blagoslovljat velikonočni »žergeni«. Do leta 1870. so izobesili v cerkvi Sv. Bartolomeja črno listo z imeni onih, ki niso bili pri spove-

di. Na veliko soboto zvečer oznanjajo vsi rimski zvonovi vstajenje. V starih časih je romalo rimsko ljudstvo na trg sv. Petra, kjer je bila po papeški maši prečitana bulla, ki so jo potem med grobno tišino vrgli na trg. Nekdaj slavna rimska Velika noč se je sicer opustila, vendar pa prihajajo tuji vsako leto o Veliki noči v Rim, da si ogledajo to, kar je še ostalo.

Londonke krčme

Tujcem, ki prihajajo v Anglijo, se zdi čudno, da je ta dežela deloma suha. V Angliji je namreč dovoljeno točiti alkoholne pijače samo 3 ure dopoldne in 4 ure zvečer. Pravih krčm je v Londonu že malo. Izpodirile so jih točilnice, v katerih si morajo gostje sami nositi na mizo pivo ali whiskey (žganje). Za želedec v londonskih točilnicah sploh ni preskrbljeno, ker se jestvine ne prodajajo. Ob nedeljah se ne dobi niti poštene zakuske. Vse točilnice in bari morajo biti najpozneje ob 11. ponoči zaprti, sicer zadene lastne stroge kazni.

Kdor ima dovolj denarja, gre v restavracijo. Zanimivo je, da so londonske restavracije večinoma v italijanskih, francoskih ali celo kitajskih rokah. Ako bi Angleži po vojni ne omejili priseljevanja, bi bili v Londonu restavraciji in krčmarji sami Italijani. Z Italijani tekmujejo Nemci, Čehi in Francozi, dočim se Angleži ne potegujejo za koncesije, ker se jim zdi gostilniška obrt nedostojna. Kljub delni prohibiciji se popije v Angliji zelo mnogo vina in žganja. Premočneje rodbine imajo doma bogate zaloge finih vin. Davki in carine na opojne pijače so zelo visoke, poleg tega so zelo obdavčene gostilniške koncesije, tako da poslujejo celo večji hoteli in restavracije brez alkoholnih gostiln. Kdor hoče piti pivo, pošlje iz hotela ali restavracije natakarija v bližnjo točilnico.

Prave krčme so se ohranile samo v starem delu mesta. To so večinoma stare hiše, ki so ohranile svoje gostilne tradicije iz prejšnjih stoletij. Med stalne goste pritevajo te krčme tudi mnoge odlične umetnike, pisatelje in politike, ki zahajajo v stari del mesta, da pri časi dobrega vina za hrastovo mizo pokramljajo s svojimi znanci.

Smrtna kosa med ameriški rojaki

Med našimi rojaki je imela smrt preteklo tedno zopet bogato žetev. Največ Slovencev se je ponesrečilo v rudnikih, a mnogo jih je podleglo raznim zavratnim boleznim, predvsem jetiki. V slovenski naselbini v Eveethu, v državi Minnesoti, sta se smrtno ponesrečila dva naša rojaka. Slovenec Frank Kohroser, zaposlen v rudniku Leonidas, je v rovu izgrešil lestvo in padel 30 metrov globoko. Drugi dan je v bolnici podlegel poškodbam. Pokojnik je bil doma iz mariborske okolice. Bival je v Ameriki 25 let in je zapustil ženo ter sedem otrok. — Iste noči je v rudniku zasulo tudi Josipa Adamiča, ki je zapustil ženo in tri otroke.

V kraju Pueblo je zasul plaz Antona Lautarja. Prepeljal so ga sicer takoj v bolnico, a vsaka pomoč je bila prepozna.

Težka nesreča je zadela rodbino Alojzija Matekla iz Readvilla, država Colorado. Dne 22. januarja mu je umrla žena, osmi dan po njegovem pogrebu so pokopali sina Alojzija, ki je podlegel pljučnici, dva tedna kasneje pa mu je sledil v preraun grob tudi njegov bratec. — V istem kraju se je tudi smrtno ponesrečil Anton Bučar. Padel je raz stopnic in priletel precej globoko. Našli so ga z zlomljenim tlakom. Pokojnik je bil star 35 let. — Slična nesreča na usoda, kakor Mateklovo družino iz Leadvilla je zadela tudi družino našega rojaka Kočevarja iz kraja Ely, država Minnesota. V januarju je družini umrl prvorojeni sinček, tri tedne kasneje pa je Kočevarju zlomilo nogo v rudniku. To je na rahločutno Kočevarjevo ženo tako močno vplivalo, da se ji je omračil um in so jo morali prepeljati v blaznico. — Družini Janeza Gregoriča je 21. marca, torej baš na prvi pomladni dan, umrl v cvetu svoje mladosti 17letni sin Martin. Podlegel je pljučnici.

Razuzdani ruski knez

Divje orgije. — Dvoboji. — Nasilje, posilstva itd., itd. — Vse to vidimo v prekrasem filmu, ki začne pod egiptovskimi piramidami in v palači Kordova, a konča na ruskem carskem dvoru.

Izvrstni igralci. — Izvanredna režija. — Originalna vsebina. — V vlogi Velikega kneza Mihajla, nazvanega »GRICKO«, briljira najlepší človek Amerike, idealno lepi John Gilbert.

Pri vseh predstavah krasna godba našega prvovrstnega umetniškega orkestra. — Preskrbite si pravočasno vstopnice!

Predstave: 4, pol 6., pol 8., 9.

ELITNI KINO MATICA

najudobnejši kino v Ljubljani.

Največja senzacija sezije 1927.-28.

«KOKAIN» je že v Ljubljani.

Nevarne železniške nesreče

Marsikdo bo zmajal z glavo, ko bo čital ta naslov, češ vsaka železniška nesreča je nevarna. To je res, vendar se pa tudi železniške nesreče razlikujejo po svoji nevarnosti. Če se iztrži kak voz, še ni taka katastrofa kot pa če pri trčenju vlakov eksplodira voz municije. Prav tako nevarne pa so železniške nesreče pri vlakih, ki prevažajo gorljive snovi, kot so petrolej in bencin. Pri nas so take nesreče redke, zelo številne pa so v deželah z bogatimi petrolejskimi vrelci, kot je n. pr. Rumunija. Tam sta pred 20 leti trčila dva vlaka, sestavljena iz samih cistern za petrolej in bencin. Vsled silnega sunka so se prve cisterne razbile in vžgale. Požar se je bliskovito razširil na vse ostale in v par minutah je bila vsa okolica v dolžini enega kilometra v plamenu.

Slična nesreča se je pripetila te dni na progi Plejč-Konstanca. Med postajama Buku in Ograda sta trčila dva tovarna vlaka. Eden je vozil polne cisterne bencina in petroleja, drugi pa je bil k sreči prazen. Udarce je bil tako silen, da sta se obe lokomotive zapčili druga v drugo. Prve cisterne so se razbile in vzele in v hipu je bil ves vlak v plamenu. Posamezne cisterne so z močno detonacijo eksplodirale, tako da so goreči curki bencina in petroleja brizgali daleč naokoli. V dveh minutah je bila vsa okolica na 500 m daleč eno samo ognjeno morje. Med detonacijami so se razlegali obupni kriki železniških uslužbencev, ki so spremljali vlak in ki se niso mogli rešiti iz

gorečega morja. Vsaka reševalna akcija je bila izključena. Prebivalstvo iz okoliških vasi je prihitelo na kraj nesreče, vendar pa je moralo mirno gledati, kako je plamen uničeval vse, kar je dosegel. Po petih urah je ostalo ob železniški progi veliko pogorišče. Šele ko je ogenj popolnoma ugasnil, so potegnili izpod ruševin zgoznela trupla osmih sprevednikov. Strojvodje ponesrečenega vlaka, ki se je sicer še rešil, je zblaznel. Škoda se ceni na 30 milijonov lejev. To je bila ena največjih in najnevarnejših železniških nesreč tekom zadnjega desetletja v Rumuniji. K sreči ni bilo vetra, sicer bi se bil požar razširil na vsa okoliška sela in katastrofa bi bila neizogibna.

Zagoneten umor bančnega inkasanta

Koncem februarja je izginil 60letni inkasant Ljudske posojilnice v Nogent-sur-Marne Leon Despres. Po mestu so začele takoj krožiti vesti, da je postal stavec žrtve zločina. Usodnega dne je dejal Despres pred odhodom svoji ženi, da se kmalu vrne, ker nima mnogo opravkov. Preiskava je dognala, da je posetil 15 klientov. Zadnji, pri katerem je hotel inkasirati, je bil vrtnar Clauze v kraju Emilie, ki je pa izjavil, da se inkasant usodnega dne pri njem ni zglasil.

Oblasti so poldrugi mesec zaman iskale Despresa. Šele pretekli teden se je zglasil na policijski mornar Eugen Morel in povedal, da je opazil ob izlivu Marne v Seino na valovih velik zavoj. Kmalu nato je videl isti zavoj na va-

videl je nistem nikoli in prišel je čas, ko sem se komaj še zmisliš nanjo. Toda nekoč, — moralo je biti kake dve leti po tistem, ko sva govorila — sem jo srečal nepričakovano v neki ulici na periferiji mesta. Kako se je bila izpremenila! Preko njenih prej polnih lic sta se vlekle dve globoki zarezji, oči pa so ji bile rdeče obrobene, da se je zdelo, kakor bi bila še prav kar jokal. Resnega obraza, kakor dva tujca, sva šla drug mimo drugega, a iz njene pogleda je odsevala neizmerna žalost...

«Ni srečna!» sem pomislil, ko je bila za mano in občutil sem neko zadoščenje, ki pa ni imelo s škodoželjem nič skupnega. «Zdaj pač ve, da takrat ni govoril samo egoizem iz mene!» In prav pri tej priliki je bilo, ko se mi je kar sam od sebe spočel ta-le

Rondel.

Raje ko meni si njemu verjela, zdaj pa tekó ti v potokih solzé in ti namakajo lica uvela! Raje ko meni si njemu verjela, raje si njega ko mene objela, zvesto zavrgla si moje srce — zdaj pa tekó ti v potokih solzé in ti namakajo lica uvela!

Temne v preteklost obračš pogleda, prsi navdaja obup ti in kes, ko se spominjaš na moje besede! Temne v preteklost obračš pogleda, kam te, razmišljaš, bodočnost privede, dvomiš, če trup si okusila ves — prsi navdaja obup ti in kes, ko se spominjaš na moje besede!...

«Saj ne boste srečni z njim!» je butnilo iz mene.

Človek bi vprašal, ali je bila to večja predrznost ali večja neumnost, da sem se usmellil kaj takega. Pa ni bilo eno ne drugo. Zakaj v tistem trenutku sem bil tako prepričan, da ji to ne bo v srečo, da bi se bil smatral za zločinca, ako bi je ne bil posvaril. Ona je najprej stisnila ustnice, potem pa odvrnila z malodušnim glasom:

«Dobro človek je!»

«Dela se vam takega in vi mu verjamete!»

Pomolčala je trenotek, potem pa odvrnila:

«O tem se z vami ne morem prerekati. Čujte raje mojo prošnjo: objubljam vam, da odslej ne boste več kazali, da sva se kdaj kakorkoli poznala!»

«Bodite mirni, zatajevati hočem svoje — simpatije! Nobenih skrbi, gospodična: jaz ne bom več motil, niti ne vzbujal ljubosumja!»

«Znala bom ceniti vaše moštvo! Z Bogom!»

Podala mi je roko, ki ji je nervozno zatrepetala, ko se je dotaknila moje, in odšla. In glej, kar se ni bilo zgodilo nikoli, se je zgodilo to pot: ozrla se je, preden je izginila za ovinkom! Mene je zadela vsa stvar huje, kot je nemara ona slutila in to ki bil sam pričakoval. Bila je to tista prva ljubezen, ki je ni sicer nič drugega kot golo hrepenenje, hrepenenje brez cilja, brez smotra, ki pa le prevzame mladega človeka z neko elementarnostjo. No, sčasoma sem vse to prebolel in se pomiril!

Bilanca naših kinematografov

Ljubljanski kinematografi plačujejo najvišje takse na svetu. — Nova neznoša bremena oblastne skupščine. — Nujna pasivnost podjetij.

Kinematografska stroka je že davno zapustila bohemski okvir ter postala obrt svoje vrste. Ima sicer svoje posebnosti, vendar pa je tekom svojega razvoja dobila take oblike, da se more, kar se tiče finančne strani, uvrstiti med obrt. Kakor vsaka obrt, ima tudi kinematografska izdatke in dohodke, ki se ravna po gospodarskih načelih. Radi tega je mogoče tudi tu za to stroko postaviti bilanco ter se orienrirati o rentabilnosti oziroma pasivnosti podjetja.

Vzemimo si mesto s prebivalstvom in prilikami kakor so v Ljubljani. Povprečni mesečni bruto dohodek kina znaša 200.000 Din. Marsikdo bi mislil, da bi moral biti kino s takimi dohodki jako rentabilen posel. Prepričan pa se bo, da se mora iz te vsote, ki je sicer še precej visoka, toliko luknjati mašiti, da ostane malo, ali pa da se primanjkuje za kritje režije. Pred vsem pride država, ki si je po vojni zamislila kino kot neusahljiv vir dohodkov. Sedanja naša državna taksa znaša 21 odstotkov od vseh dohodkov na vstopnicah. Potem pride ljubljanska občina, ki dobi 8 odstotkov ter končno združeno invalidov 2,5 odstotka, skupaj 31,5 odstotkov. Nadalje je treba plačati občni in policijski mesečno še približno 4500 Din, to je od skupnega mesečnega dohodka 2,25 odstotka, tako da znašajo že te javne dajatve 33,75 odstotkov ali pri skupnem mesečnem dohodku 200.000 Din nič manj kakor 67.500 Din. To vsoto mora kino odšteti takoj ob prodaji vstopnic ter se niti država niti občina ne brigate za gospodarski položaj podjetja. Tudi če je posel še tako pasiven, ne vrne niti država niti občina ničesar.

Tudi v drugih državah se od kinovstopnic pobirajo takse, vendar niti od daleč ne v taki meri, kakor pri nas. V Nemčiji se n. pr. plača vsega skupaj komaj 15 odstotkov na Dunaju plačajo predmetni kinematografi 20 odstotkov, oni v centru pa 28 odstotkov. Torej največji kinematografi na Dunaju plačujejo manjše takse od ljubljanskih. V Ameriki in drugih bogatih državah so kinematografi prosti teh bremen. Značilno je za naše prilike, da so ljubljanski kinematografi najbolj obremenjeni v naši državi. Kajti v Beogradu plačajo vsega skupaj 31 odstotkov od bruto dohodkov, torej približno 2 odstotka manj kakor ljubljanski, in ravno toliko tudi v Zagrebu. Naj tudi omenimo, da dobi država od vseh kinematografov v Beogradu le malo večjo vsoto od vseh kakor v Ljubljani, kljub temu, da so njihovi dohodki vsaj trikrat večji. Ker prednjači Jugoslavija, kar

se tiče javne obremenitve kinematografov, vsem drugim državam, na svetu in ker je Ljubljana najbolj obremenjena izmed vseh mest naše države, lahko ugotovimo, da plačujejo kinematografi v Ljubljani največje takse na vsem svetu. Če ni Ljubljana dosegla v nobenem drugem pogledu svetovnega rekorda, ga je dosegla v kinematografskih taksah.

Ta visokost takse je že davno presegla bistvo taks, ki bi morale znašati po svoji naravi le majhen odstotek od celokupnega prihoda ter je nekaka trajna eksproprijacija kinematografskih dohodkov.

Da bo pa mera še bolj prenapolnjena, je sinoči sklenila ljubljanska občinska skupščina še novo, približno desetodstotno takso za ljubljansko oblast. Ako bo finančni minister potrdil ta sklep, bodo znašale takse od kinovstopnic nič manj kakor 43,75% nominalne vrednosti, torej vseh bruto dohodkov kinematografov.

Da si ne more noben resen gospodar zamisliti rentabilnosti pod tako težkimi javnimi bremenami, je jasno. Vsako podjetje, naj bo po svoji naravi še tako dobičkonosno, mora tako ogromnim bremenom podležiti.

Ako je kinopodjetnik izplačal takse, pride na vrsto filmski izposojevalec, ki navadno zahteva izposojevalnino za film naprej in ne čaka, da se film odigra. Ta dajatev je za Ljubljano radi njenih posebnih prilik jako visoka. Izposojevalnina za vsak film, ki se predvaja tri do štiri dni, znaša namreč povprečno 7000 Din. Ker se rabi mesečno približno 9 filmov, znaša postavka 63.000 Din na mesec, ali 81,5% mesečnih bruto dohodkov, ki smo jih naznačili z iznosom od 200.000 Din. Torej že te dajatve znašajo 75,25 odst. od bruto dohodkov, to je 150.500 Din, tako da ostane kinopodjetju, za ostalo režijo komaj 49.500 Din. To svoto pa izžepajo popolnoma godba (15—20.000), razsvetljava (8000—10000) ter oboje (15—20.000 Din). Ostale izdatke, kakor za najemrino, dvorane, pisarniške potrebe, telefon, brzojavke, poštnino, popravilo inventarja, amortizacijo investicijskih stroškov itd. bo moral kinopodjetnik vknjižiti na pasivno stran bilance.

Tako izgleda bilanca ljubljanskega kina, ki si ga je izbrala naša občinska skupščina za svojo molzno kravo. Ne bo pa mogoče izsiliti iz te krave še več mleka, kakor ga do sedaj daje.

Končno naj še omenimo, da predvideva proračun ljubljanske občine iz naslova nove kinomatografske takse skupaj samo 80.000 Din na leto. To svoto bi najbrže kinematografi v naši oblasti mogli plačati. Če pa bo to morali plačati 10% od vseh dohodkov bodo prispevali s svoto od najmanj 600.000 Din na leto — seveda če bodo pod temi bremenami sploh še eksistirali.

za znaša primanjkljaj 1.604.690,30 Din. Celokupni dohodki so znašali od 1. aprila 1926. do 28. februarja 1927. 2.352.471.934,24 Din v primeri z istim razdobjem proračunskega leta 1925-26. so narasli monopski dohodki za 33.297.183,09 Din. Ta porast gre na račun dohodkov od tobaka, petroleja in vžgalie, dočim so dohodki od soli nazadovali.

—g Seja uprave Narodne banke. Začetkom maja se bo vršila seja širšega upravnega odbora Narodne banke, na kateri bo definitivno določeno besedilo ekspozice o problemu znižanja obrestne mere. Ekspozice bo potem objavljen. Poleg tega se bo na seji razpravljalo o reviziji kreditov in pregledov poslovanja denarnih zavodov, ki so v poslovnih stikih z Narodno banko.

—g Pregled industrijskih podjetij in bank. V trgovinskem ministstvu se je ustanovila komisija, ki bo pregledala stanje in poslovanje vseh naših industrijskih podjetij. Komisija prične z delom začetkom maja. Druga komisija bo pregledala po pravoslavni Veliki noči večino denarnih zavodov, da zbere material za novi zakon o bankah.

—g Posojilo beogradske občine. Beogradska občina je sklenila najeti pri banki Chaise posojilo v znesku 4 milijone dolarjev, ki ga mora vrniti v štirih letih. Obresti znašajo 6 in pol od sto.

—g Pregled tvornice umetnih gnojil. Poljedelski minister je odredil komisijo, ki bo pregledala in ocenila tvornice umetnih gnojil, da se prepriča o njihovem stanju. Ob enem bo vzela potrebne vzorce, ki jih razdeli vsem poljedelskim oglednim in kontrolnim stanicam, da se prepričajo o kakovosti domačih gnojil.

—g Naša delegacija za trgovska pogajanja s Švicco, ki je odpotovala prejšnji ponedeljek v Bern, se je sedaj spopadla z načeln. ministristva trgovine in industrije gosp. dr. Rudolf Steinmetz Sorodolskim, kateri se je ravnokar vrnil iz Pariza in takoj odpoval v Bern.

—g Novi zakon o prisilni poravnavi izven konkursa. V pravosodnem ministstvu je izdelan nov osnutek zakona o prisilni poravnavi izven konkursa. Osnutek je izročil pravosodni minister trgovinskemu ministru, da ga prouči zainteresirane gospodarske korporacije, v prvi vrsti gospodarske zbornice.

—g Naše skladišče v Solunu. Prihodnji mesec začno graditi veliko skladišče za našo svobodno ceno v Solunu. Gradbeni stroški so preračunani na 2 in pol milijona Din. Po slovenskem svetu.

Film Chaplinovo rojstvo

Charlie se je rodil na fronti. Nikoli ne pozabim dne, ko sem prvič slišal pripovedovati o njem.

Bilo je to v gozdu de la Vache, jesenskega deževnega popoldne. Tonili smo v blatu in lužah strelskih jarkov. Lilo je že par tednov.

Stari Garnier se je vrnil z dopusta. Bil je prvi iz našega oddelka, ki je odšel za par dni domov. Ves čas dopusta je protokel v vseh mogočih krčmah pariškega predmestja. Cele noči nam je zdaj pripovedoval o Charlieju. Kdo je to? Charlie? Nikdo od nas ni vedel tega. A vsi smo se smejali njegovim zgodbam. In kadarkoli je kdo prišel k nam, nam je pripovedoval o Charlieju. Toda naša uboga, pozabljena četica ga še ni videla. Pozabili so na nas v pol zavrnem, mračnem gozdu, kjer smo ostali celih 92 dni.

Nekoga dne grem k raportu, umazan, razcapan, zaraščen, v velikih, širokih vojakiških hlačah. Moral sem stopati mimo vojne patrulje, ki je takoj, ko me je ugledala, bruhalila v krohote.

— Hej... Charlie, Charlie! Dober dan, Charlie, kam se žuriš?

Jaz da sem Charlie? Nisem si ga mogel predstavljati.

Charlie, Charlie. Vsa fronta se je smejala, častniki so se muzali. Charlie!

Izza nemških okopov so me gledali, a tam

se ni nihče nasmehnil. Niso ga poznali.

Oglasil se je samo en vzklík:

— Halt, wer da?

Nemška straža je med premirjem ustavila nekoga.

Lepoga dne sem končno dobil dopust. Pridem v Pariz. Zvečer stopam preko Place Pigalle. Ogledujem velike plakate:

— Charlot, — Charlot. —

Ta večer sem ga videl. Njega. Malega ubogega dečka, s katerim sem leta 1911. stanoval v Londonu, kjer je cele dni čital Schopenhauerja, zvečer pa si služil kruha na svetli pozornici v Music-Hallu, kjer se je udeleževal tudi Simon Kra, sedanji založnik, kot svetovni mojster v diabolju. Jaz pa sem tam hodil po rokah in izvajal razne skoke. Seveda, takrat sem imel še obe roki.

— Charlie, ah, Charlie! sem se smejal.

— Hej, vojak, tako se ne smete smejati. Vojno preživljamo! me je opozoril neki gospod.

— Posadite se na zadnjo plat, gospod! Jaz sem prišel pogledat Charlota.

Ni me razumel. Zdaj pa sem plakal in se smejal...

Blaise Cendrars.

Gripe, prehlaje, revme

nas najbolj sigurno obvaruje

«BRAZAY»

francosko žganje.

zak. Dobiva se povsod. zašč.

O. Henry:

Klic pozavne

(Konec.)

— Halo... Da! Jaz sem še tukaj. Vi vendar ne boste mislili, da bom pobegnil pred direktorjem malega podkupljenega lističa? Vi pravite, da me boste vieli tekem 24 ur? Recite, ali ste že čisto trapani? Pustite svoje ljudi, naj se raje ukvarjajo z ločitvami zakonov in cestnimi nesrečami in tiskajte raje bedaste škandalne zgodbe, od katerih živite. Pozdravljeni, stari prijatelji! Obžalujem, da mi nedostaje časa, da bi vas posetil. Čutil bi se v vašem domu sanktonom asinorum povsem varen. Tra - la!...

— Divil je kakor maček, ki mu je ušla miš, je zdaj dejal Kernan Woods, med tem, ko je obešal slušalico in stopal iz celice. — In zdaj, Barney, pojdva v kak varijet, da se za to noč razvedriva. Nato mi bo zadostovalo štiri ure spanja do jutranjega vlaka, ki me odpelje na zapad...

Večerja sta v odlični restavraciji na Broadwayu. Kernan je bil zadovoljen s seboj. Izpuščal je denar izpod palca kakor kak pravilni princ. Po večerji sta se odpravila k opereti. V Grillroomu sta končno pila še šampanjca in Kernan je bil razposalen od temena do petja.

Tretja jutranja ura ju je našla v koticu nočne kavarne. Kernan se je še vedno hvalisal s širokimi gestami in prismojeno domišljavostjo. dočim je Woods kot čuvar zakona globoko resno premišljeval o koncu svoje detektivske kariere.

In med tem, ko je tako premišljal, je v njegovih očeh nenadno začel blesteti sijaj upanja. Ali bo sploh mogoče, je mislil v sebi, ali bo sploh mogoče?

Ravno v tem trenutku so razmerno precej ugnano tišino pred kavarno začeli rušiti slabotni, negotovi vzkliki, ki so se pojavljali liki kresnice in se razlagali zdaj močneje, zdaj šibkeje ter odmevali med ropotom mlekarških vozov in branjevskih vpreg. Rezko so se glasili ti klici v bližini — dobro znani klici, ki milijonom velikega radovednega mesta prinašajo marsikaj. klici, ki v svojem malem nepomembnem obsegu skrivajo jok in smeh, radosti in težave sveta, Marsikomu, ki se je skrivaj pod plaščem noči, so ti klici napovedali lep dan. Drugemu zopet, ki se je srečno vzdramil iz sna, so prinesli brezupno jutro, mrko bolj od temne minule noči.

Mnogim bogatašem so kakor z metlo odstranili vse, kar je še pod svitlom zvezd bilo njihovo premoženje. Revenjem pa so natovorili nov dan, novo vsakdanjost.

Preko vsega mesta so se razlegali ti klici vedno živahneje in močneje ter

Po slovanskem svetu

—a Razstava sodobne arhitekture v sovjetski Rusiji. Začetkom maja se odpre v Moskvi razstava sodobne ruske arhitekture, ki pa se je udeležil tudi več arhitektov. Iz Pariza došpe na to razstavo sloviti ruski arhitekt in kipar Aronson, ki živi že več let v Parizu. Razstavil bo Leninov kip, ki ga je nedavno dovršil. Razstava bo zelo obsežna in bo pregledno pokazala razvoj ruske arhitekture od prvih početkov do najnovejših dobe, ki prav nič ne zaostaja za drugimi modernimi državami.

—a Novo letališče za pristajanje aeroplanov dobe še letos Karlove Vary, ki bodo nato pritegnjene v srednje evropski zračni promet. Prostor za aerodrom bo dala na razpolago občina.

—a Ogromen vodovod bojeje zgraditi na severnem Češkem. Pri Čeških Skalcih v severovzhodnem delu Češke so že pričeli graditi zbiralni bazen, ki bo meril 980 ha in bo lahko držal 800 milijonov hektolitrov vode. Iz bazena bo speljana voda po 480 km dolgih ceveh v 15 mestih in 30 trgov ter vasi severovzhodnih čeških okrajev, ki so vsi zelo industrializirani, a jim primanjkuje pomenke pitne vode. Stroški za ta vodovod, ki bo eden največjih v Evropi, so proračunani na 115 milijonov Kč.

—a Poljski pevci na Slovaškem. V četrtak so prispeli v Bratislavo gojenj varšavskega državnega konservatorija. Danes priredijo varšavlani velik koncert, v nedeljo pa obišče slovaško rezidenco tudi 50 oseb broječa ekscurzija najboljšega krakovskega pevskega zbora, ki se z daljšje turneje po republiki vrača preko Bratislave v svojo domovino.

so izražali možnosti, ki jih je zajelo zobčasto kolo časovega stroja. In tako se je presranim prebivalcem velestapa po svojejavosti usode razodevalo maščevanje, dobiček, žalost in prokletstvo z novo številko v koledarju. Trdi in vendar tudi tožeči so bili ti klici, kakor da so mlada grla ožaloščena, da v njihovi odgovornosti počiva toliko zlega in tako malo dobrega.

Tako so se kakor razodetje najnovejših božjih zaključkov glasili skozi ulice vzkliki mladih kolporterjev — klic pozavne, klic novin...

Woods je vrgel natakarku novčič za deset centov, rekoč:

— Kupite mi »Morning Mars«!

Ko je natakark prinesel novine, je Woods naglo preletel zadnjo stran, iztrgal nato iz svoje beležnice listič in začel pisati s svojim zlatim svinčnikom.

— Kaj je novega? je zazelhal Kernan.

Woods mu je brez besede odrinil napisani listič, kjer je stalo:

»The New York Morning Mars. Izplačajte Johnu Kernanu 1000 (entisoč) dolarjev, ki jih kot vašo razpisano nagrado prejmem za njegovo aretacijo. Barney Woods.«

— Slutil sem to — je nato dejal Woods, — ko si jih tako bedasto hotel potegniti za nos... In zdaj, Jonny: v imenu postave!...

Gospodarstvo Monopski dohodki

Monopska uprava je objavila statistične podatke o dohodkih v februarju in času od 1. aprila 1926. do 28. februarja 1927. V februarju so znašali monopski dohodki od tobaka 125.641.030,95 Din. V proračunu je bilo določeno 136.416.666,66 Din tako, da znaša primanjkljaj 10.775.635,71 Din. Od soli 11.922.534,85 Din. V proračunu je bilo določeno 30.554.166,66 Din, tako da znaša primanjkljaj 18.631.631,81 Din. Od petroleja 14 mil. 134.252 Din. V proračunu je določeno 10.187.500, tako da znaša pribitek 8.966.752 Din. Od vžgalie 9.533.290 Din. V proračunu je bilo določenih 11.900.000, tako da znaša primanjkljaj 2.366.710 Din. Od cigaretnega papirja 10.859.789,50 Din, v proračunu je bilo določeno 10.725.000, tako da znaša pribitek 134.789,50 Din. Razni nepredvideni dohodki so znašali 388.197,56 Din. V proračunu je bilo določeno na račun teh dohodkov 625.000, tako da znaša primanjkljaj 236.802,44 Din. Celokupni monopski dohodki so znašali v februarju 172.490.042,88 Din v primeri z dohodki v februarju lanskega leta so monopski dohodki narasli za 1.960.973,18 Din dočim so bili za 27.917.628 Din manjši kakor je bilo določeno v proračunu.

V času od 1. aprila 1926. do 28. februarja 1927. so znašali monopski dohodki od tobaka 1.626.932.524,47 Din v proračunu je bilo določeno 500.583.333,32 Din tako da znaša pribitek 1.126.349.191,15 Din od soli 265.021.968,01 Din, v proračunu je bilo določenih 336.095.833,32, tako da znaša primanjkljaj 41.073.865,31 Din, od petroleja 157.764.530 Din, v proračunu je bilo določenih 112 mil. 062.500, tako da znaša pribitek 45.702.030 Din, od vžgalie 131.741.065,30 Din, v proračunu je bilo določenih 130.900.000 Din, tako da znaša pribitek 841.065,30 Din, od cigaretnega papirja 135.830.850,95 Din, v proračunu je bilo določeno 117.975.000, tako da znaša pribitek 17.855.850,95 Din Razni nepredvideni dohodki so znašali 5.180.300,61. V proračunu je bilo določeno 6.875.000 tako

Dvosobno stanovanje

v Rožni dolini zamenjam za enako stanovanje v mestu. — Ponudbe po »Zamenjava/975« na upravo »Slov. Naroda«.

Skladiščnik

starejša moč — išče stalno mesto pri večjem podjetju v mestu ali na deželi. — Ponudbe pod »Skladiščnik/937« na upravo »Slov. Naroda«.

Makulturni papir

kg a Din 5.-

prodaja uprava »Slov. Naroda«

Kavo zboljšate s Kolinsko cikorijo!

Nudim po izjemno nizkih cenah:

Rafinirani špirit 95%	liter Din 22.-	Slivovka 1a	liter Din 11.50
1a rafinada 96%	liter Din 22.25	Slivovka močna 40%	liter Din 13.-
Rum 1a	liter Din 9.50	počeni od 50 litrov, brez soda, plačana žez	
Rum extra fin 40%	liter Din 11.-	ležišča prevzvalna in državna trošarina.	

ALBERT FISER, ZAGREB, Vlaška ul. 135.
Od 22. aprila do 26. aprila:
Ljubljana, Hotel Slon.

Najboljša v materialu in konstrukciji so:

J. Petelinca kolesa in šivalni stroji

znamke Gritzner, Adler in Phönix. Najlepše opreme, posamezni deli, pneumatika, igle za vse sisteme — samo v

Ljubljani

blizu Prešernovega spomenika ob

— vodi.

Najnižje cene. — Tudi na mesečna odplačila.

Najstarejša slovenska plesarska in ličarska delavnica

Ivan Bricelj, Ljubljana,

Dunajska cesta 15 in Gosposvetska cesta 2 (dvorišče

kavarne »Evropa«).

Se priporoča. — Izvrtitev toč

na, cene zmerne. 78/T

Mlada gospa

z daljšo p... strojeopaja ter vseh

pisarn... — išče službo.

Nast... lahko takoj. — Po

audi pod... — Po

upr... »Slov. Naroda«.

Prodajalka

izurjena v mešani trgovini —

želi premeniti sedanje mesto.

Gre tudi na delo: nastop

lahko 1. maja. — Ponudbe pod

»Trgovina/974« na upravo »Slov. Naroda«.

SVETUJEMO VAM
da si naročite
„PUCH“ KOLO
ki je najboljši!
Dobi se po solidni ceni in
tudi na obroke le pri trdki

IGN. VOK, LJUBLJANA.
Tavčarjeva ulica šte. 7.

Moško kolo
dobro ohranjeno napredaj za
1600 Din. — Ponudbe pod
«Kolo/959» na upravo «Slov.
Naroda».

Črkoslikar
miren in trezen, dober dela-
vec — išče službo. Nastopi
lahko takoj. — Ponudbe pod
«Črkoslikar/969» na upravo
«Slov. Naroda».

Naznanilo.

Naznanjam, da bo firma obstojala še zanaprej.
Zahvaljujem se za dosedanje zaupanje, naj mi ostane
ohranjeno še nadalje, jaz pa se bom potrudila zado-
voljevati vse odjemalce kakor doslej.

Z odličnim spoštovanjem *Wally Andretto.*

TOBLER
svetovna svetovna tvornica čokolade,
bonbonov in kakoa prodaja že v
100 prodajalnicah v kraljevini. Kon-
sumentom je podarila samo v letu dni preko
1200 lepih poklonil-premij. Gener-
zastopstvo in zaloga v BEOGRADU
«Tobler», Trgovalka — Telefon 31-89.

LOKOMOBILI
MOTORI
GATERI
DIZEL I SAUGGA
PINI & KAY
KOMPL. PILANE
POVOLJNI PLAČEVNI USLOVI

Braća FISCHER D.
ZAGREB, Pantovčak 1b.

TOVARNA PERILA
„TRIGLAV“
LJUBLJANA, Kolodvorska ul. 8
nasproti hotela Štrukelj.

PRIPOROČA
veliko izbero moškega perila po konkurenčnih
cenah! — Izdeluje se tudi po naročilu.

Zračna kopel Dedinje

Obiskovalcem Beograda!
Otvorjena je najlepša restavracija v okolici
Beograda

„DEDINJE“
Ako človek hoče, da se naučijo čistega zraka,
ako hoče dobro jesti in piti, naj se izprehodi
do „DEDINJE“. Za udobnost in dobro ku-
hinjo jamči

lastnik MILAN MIŠIĆ
hotelir »Hotel Imperial«,
Beograd.

Izlet na „Dedinje“

Vabilo
na
redni občni zbor
gremija za srez Logatec, ki se bo vršil v
Dol. Logatcu pri A. KUNCU ob 10. dopoldne
dne 1. maja 1927.

DNEVNI RED:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelnika in tajniško poročilo.
3. Račun za leto 1926 in proračun za leto 1927.
4. Poročilo pregledovalcev računov, absolutorij.
5. Volitev celotnega odbora.
6. Sprememba pravil.
7. Samostojni predlogi.

IV. slučaju, da občni zbor ob naznačenem času ne
bo sklepčen, se uro kasneje vrši občni zbor ob vsa-
kem številu članov.

Nova vas, dne 24. aprila 1927.
Načelnik: Stanko Lenarčič. I. r.

Opremljeno sobo
oddam štivilj. Električna raz-
svetljava, solčna lega. Pro-
dnost imajo s svojo posteljo. —
Ponudbe pod »Prometen kraj
996» na upravo «Slov. Naroda».

Absolventinja
trgovsko šola, zmehna stenov-
grafije in strojepisja ter vseh
pisarniških del — išče službo.
Gre tudi za blagajničarko. —
Ponudbe pod »Blagajničarka
995» na upravo «Slov. Naroda».

Miren zakonski par
išče snažno stanovanje 1-2
sob s kuhinjo v stari ali novi
hiši. Vselitev lahko takoj, ev.
kasneje. — Ponudbe pod »Mir-
nost/992» na upravo «Slov. Naroda».

Kolesa in šivalne
stroje
nudi najceneje Nardin in drug.
Ljubljana, Poljanska cesta 31.
Izvršuje vsa popravila. Oglejte
si zalogo in ceno, predno kje
kupite. 994

Mlad gospod
vojaščinu prost, zmehna slo-
venskega, nemškega in itali-
janskega jezika — išče službo
v pisarni ali kaj sličnega. Na-
stopi lahko takoj. — Ponudbe
pod »Spreten/973» na upravo
«Slov. Naroda».

Posesť
Realitetna pisarna
družba z o. z.
LJUBLJANA,
Miklošičeva cesta št. 4
sprejema prijave in
posreduje

pri oddaji stanovanj, sob, tr-
govskih in obrtnih lokalov, za
oddajalce popolnoma
brezplačno.

Nudi prevzemnikom veliko
izbiro v stanovanjih, samskih
sobah, trgovskih in obrtnih
lokalih po nizkih pristojbinah.
Za oddajalce najboljša pri-
lika oddaje stanovanj, ker brez
vseh stroškov. 43/L

G. Flux, Ljubljana,
Gospodarska ulica 4/L — Posre-
dovalnica boljših služb — išče
nujno blagajničarke za pošilnice,
kuhinske blagajničarke, I. ho-
telsko in restavracijsko kuha-
rico, več servise za sezono, ku-
harico za močnata jedila, pla-
čilno natakario in kuharico za
restavracijo za tu, mnogo pri-
vatnih služb za tu in izven. —
Priložite znamke za odgovor. 987

Zahvala.

Ob teški izgubi nepozabnega nam očeta in
soproga gospoda

J. N. Potočnika
krojaškega mojstra in posestnika

izrekamo tem potem najglobljejo zahvalo
vsem, ki so mu za časa boleznij lajšali trp-
ljenje in ob smrti sočustvovali z nami.
Posebno pa se zahvaljujemo g. okrožnemu
zdravniku dr. J. Dereani-ju za njegov požr-
tovalni trud in prečastiti duhovščini za
zadnja tolažila sv. vere. Nadalje iskrena hva-
la vsem, ki so dragega pokojnika v tako čast-
nem številu sprejeli na njegovi zadnji poti,
tako zastopnikom politične oblasti, Obrtne-
mu društvu, mestni godbi za ganljive žalo-
stinke in vsem njegovim znancem in prijat-
eljem.

Kamnik, dne 22. aprila 1927.

ZALUJOČI OSTALI.

Zahvala.

Ob priliki izgube naše nad vse ljubljene soproge, mamice, stare ma-
mice, sestre, tete, svakinje in tašče, gospe

KATI FIALA

soproge kavararja

štejemo si v dolžnost, zahvaliti se tem potom vsem, ki so nam v težkih
urah lajšali s tolažilnimi besedami našo neizrečeno bol.

Posebno pa se zahvaljujemo vsem darovalcem krasnih vencev in
cvetja, nadalje zdravniku g. pukovniku dr. R. Jugu za neumoren trud
v času boleznij pokojnice. Ljubeznivim sosedom v Vikračah za vsestran-
sko pomoč in naklonenost. Gasilnemu društvu v Vikračah, ravateljstvu
Ljubljanske kreditne banke, Zadrugi gostilničarjev in kavararjev. Česko-
slovenski obci v Ljubljani, Udruženju hotelijskih, restavrac. in kavararjev
uslužbencev, osobito podjetja »Emona«, č. duhovščini in končno vsem
prijateljem in znancem, ki so blago pokojnico v tako častnem številu
sprejeli na njeno zadnji poti. Vsem naša ponovna, topla zahvala.

Maša zadušnica se bo darovala v ponedeljek, dne 25. aprila t. l. ob
7. uri zjutraj v cerkvi Marijinega Oznanjenja v Ljubljani.

V LJUBLJANI, dne 23. aprila 1927.

Zalujoči ostali.

„Posesť“

Realitetna pisarna,
družba z o. z.

LJUBLJANA,

Miklošičeva cesta št. 4

prodaja:

VILO, visokopritlično, 6 sob,
pritikline, elektrika, vodo-
vod, parketi, 800 m² vrta, bli-
zu kolodvorov, Din 190.000.

VILO, enonadstropno, 3 stano-
vanja po 3 sobe, pritikline,
800 m² vrta, Pol Tivolijem,
Din 260.000.

VILO, visokopritlično, novo-
zidano, 4 sobe, pritikline, vrt,
Vodmat, Din 100.000.

HISO, pritlično, 3 sobe, pritli-
kline, 1000 m² vrta, Krakovo,
Din 85.000.

HISO, visokopritlično, 3 parke-
tirane sobe, pritikline, elek-
trika, vodovod, lep vrt, Tr-
novo, Din 125.000.

HISO, enonadstropno, z gostil-
no, trgovino, dobro ohranje-
no, 4 poslovni prostori, večje
število stanovanj, prometna
cesta Ljubljana, Din 320.000.

HISO, enonadstropno, gostilna,
blizu Tabora, štirisobno sta-
novanje, velik vrt, razpoložljivo,
lep vrt, Din 260.000.

VILO, višokopritlično, 3 sobe,
pritikline, gospodarska po-
slopja, velik vrt, Vižmarje,
Din 130.000.

GOSTILNO, KAVARNO, z
veliko hišo, gospodarskimi
poslopiji, najvami za 15 me-
nikov posetne, travniki, go-
zdom, industrijski kraj ob
Južni železnici, Din 125.000.

HISO, enonadstropno, s peka-
rijo, trgovskim lokalom, v
nizstropju lepo štirisobno
stanovanje, velik vrt, njive,
večji trg ob Južni železnici,
Din 130.000.

KMETSKO POSESTVO, 12
oralov, prenovljena hiša, 3
sobe, pritikline, hlev, 2 oral-
gozda, travniki, živ. mrtev in-
ventar, Vrhnika, Din 140.000.

Dva avtomobila
malo rabljena, v brezhibnem
stanju, z gar. cijo, pripravna
za avto kso, eden od teh štiri-
ri dečen, drugi šestdeseden —
ugodno napredij pri A. Lam-
pret, Ljubljana, D-majska ce-
sta 22. 999

Gospod
star 28 let — se želi vsled po-
manjkanja znanstva seznaniti
z gospodstvom ali vdovo od 18
do 25 let staro. Na premože-
nje in poklic se ne ozira. Le
resne ponudbe s polnim naslo-
vom poslati na upravo «Slov.
Naroda» pod »Maj/993».

L. Mikuš
Ljubljana,
Mestni trg 15
zaprato svo o za-
logo delnikov in
solatnikov ter spre-
najamnih palit.

Popravila se izvršujejo točno in solidno.

Pisarniški lokal
poleg justične palače, z odku-
pom oprave — se takoj odda.
— Naslov v upravi «Slovenske
ga Narod».

Pisarniška oprava
elegantna, dobro ohranjena —
takoj napredaj. — Naslov v
upravi «Slov. Naroda». 983

Špecerijska oprava
popolnoma nova — napredaj.
— Naslov pove uprava «Slov.
Naroda». 998

Kapital
100.000 do 150.000 Din kot kav-
cijo za dobrotodo komisjsko
blago proti visokim obrestim
in primerni garanciji — iščem
za dobo šestih mesecev. — Po-
nudbe na »Apollo«, Stari trg
19/II. 1001

Kupim boljše pohištvo
popolnoma novo spalnico, ku-
hinjsko opravo in eventualno
jedilnico po zelo ugodni ceni.
— Ponudbe pod »Plačam ta-
koj 45/1003» na upravo «Slo-
venskega Narod».

Posli brezplačno
Zakonski par brez otrok sprej-
me kjerkoli zaposlenost. Zena
kot samostojna ali opora go-
spodinj, bodisi pri kuhanju,
šivanju, pranju, prašičereji, ka-
kor tudi pri drugih opravilih.
Mož je vreden vseh gospodars-
skih in kmetijskih del in živin-
noredje, kakor tudi raznih po-
pravil pri gospodarstvu. Tre-
zen in vreden, z dobrimi spris-
čevali in lastnim pohištvom.
Pogoj: hrana in soba. Gre tu
di kot oskrbnik, hišnik ali
skladničnik. — Ponudbe pod
»Brezplačno/1002» na upravo
«Slov. Narod».

J. Štepušin
— Sisak —

preporuča
elbolje tambura, žica
aristura škole
ostale potreb-
štine za sva-
glazbela. Odli-
čevan na pe-
22-1 riskoj izložbi. — Cjenici franko.

Najnovejši opohalni izum
petrolejska plinska svetiljka,
„AIDA“ z Avrovo žarnico

200-500
svet. moči
Krasna bela luč
Neznatna po-
raba petroleja
Sveti kakor
elektrika!
„AIDA“

se rabi za razsvetljavo prodajalnic,
uradov, gostilnic, šol, cerkev, dvo-
rišč, vrtov itd. „AIDA“ je pri-
kladna za najmanjše in največje
prostore. — Zahtevajte prospekt!
Glavno skladišče za SHS ima
elektrotehnična firma

SVARG i drug
AGREB, Preradovičeva ulica 1
— Išče mo zapadne zastopnike —
— Zahtevajte takoj prospekt! —

Po nižjani cen

Dvokolesa, motorji, vseh
otroški vozčki, name-
del pnevmatika Puseben odjelek z
popolno popravo emailirane
zlogo delnikov in solatnikov ter spre-
najamnih palit. — Cjenici franko

Jribuna F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozčkov
LJUBLJANA, Karlovska cesta št. 54L

Francoske vezene toilet

volno, svilo, siebrom in zlatom po naj-
novejših smernicah posestrinske pariško
yonske vidke AMK. Najmodernejši na-
trati in najfinišje izvršene vezonja za-
stovov, perila, oregirnjali izdelovan e
in razpoložljane tablonje za vrednisk len-
skih ročnih del. Entianje, ažuriranje,
predtiskanje.

Matek & Mikeš, Ljubljana
DALMATINOVA 13 54L

Prešite posteljne odeje
sprejema v delo in popravilo po
konkurenčnih cenah

mehanična izdelovalnica prešitih odel
J. Paulin & Co., Ljubljana, Metelkova 5

Močni kamgarni
sportni ševijot
so fine obleke
velika izbira ugodne
cene
R. Miklauc
Pri Škofci, Ljubljana

Pomlad!
Nogavice, kravate, srajce, rokavice, na-
ramnice, žepni robci, nakit za obleke,
otroške majice in nogavičke, nahrbtniki,
palice, dežniki, kloti v vseh barvah, šifoni.
Solingen škarje, noži, potrebščine za kro-
jače, čevljarje, tapetnike, šivilje in sed-
larje. — Razna dišeča mila — samo pri

Josip Petelinc
blizu Prešernovega spomenika, ob vodi

Nainžje cene! Ljubljana Točna potrežba!

„Saturnia“

največja, najhitrejša in najrazkošnejša mornarska ladja sveta.
(24.000 brutto registrirnih ton, 21 morskih milj)

Prva vožnja
v Rio de Janeiro Santos, Montevideo, in Buenos Aires
iz Trsta . . . 21. septembra t. l.
iz Neapla . . . 23. septembra t. l.
iz Marseille . . . 24. septembra t. l.

Oceanska vožnja traja 9 (devet) dni.

Pojasnila daje in naročila sprejema pisarna

COSULICH LINIJA

Simon Kmetec, Ljubljana, Miklošičeva cesta 13

Obiskovalcem Beograda!

Otvorjen je vrt

Hotel Imperijala

Vrt je popolnoma renoiran in okrašen z
zelenjem in cvetjem in je zavarovan proti
vetru in prahu.

Kuhinja odlična. Srbska in tuja jedila.
Vajfertovo pivo. — Prvovrstna vina.

Kuhinja odprta tudi po gledališču in bio-
skopu.

Hotel razpolaga z več dvoranami za zaba-
ve, bankete, svatbe itd.

Sobe so popolnoma čiste.

Vsak večer svira odlična godba.

Cene zmerne. Postrežba hitra in točna.

S spoštovanjem
MILAN MIŠIĆ, hotelir,
Beograd.

Ogljeni (karbon) papir, nđilgo papir, barvne trakove barve za stampljike, paginirke in blagajne
12-1 dobite vedno in najceneje pri

Lud. Baraga, Ljubljana, Selenburgova 61 Telefon 2980

Urejuje: Josip Zupančič — Za »Narodno tiskarno«: Fran Jezeršek. — Za inseratni del lista: Oton Christof. — Vsi v Ljubljani.